

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavlja.

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishva prejema:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 550
na mesec 190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Credništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v priliku levo), telefon št. 34.

Izjaja vanh dan sveder izvenosti nodelje in pravnike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pecemena številka velja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vpsolavne naročnine se ne ožira.

Narodna tiskarna telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 650
na mesec 230

za Nemčijo:

celo leto K 28—
pol leta 14—
četrt leta 700
na mesec 260

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35

Obupanje.

Dunaj, 27. marca.

Rabeljsko delo je izvršeno. Nasilno in brezobzirno je zadušil danes ministrski predsednik življenje parlamenta, zastavil dihi one zbornice, ki se je kot prva reprezentantinja avstrijskega demokratizma, obdana od visokoletehih upov in opevana od idealnih misli, pred kratkimi štiri leti sestala. Sredi govora poslanca Lewickega v proračunskem odseku je vstopil v dvorano predsednik zbornice ter oddal načelniku odseka baronu Chiariju ministrov pismo, da je na podlagi cesarjevega pooblastila državni zbor odgojen.

Tiho in mirno so se poslanci razšli. Zavest, da je ljudska zbornica zapadla tako neslavnemu koncu, misel, da ostane toliko že skoraj dokončane dela na gospodarskem, socialno-političnem, kulturnem polju v grobu, v katerega je položen parlament, tlačil kakor mora. Tlačil in vzbujal vest.

Danes še ne, toda morda jutri in po kratkih dneh se bo vedno jasneje in glasneje razlegalo vprašanje: kdo je kriv? Komu mora pripisati objektivna zgodovina lahkomišelnost krivdo na dejstvu, da je zavezal danes v političnem razvoju monarhije prepada, ki ni le pogoltnil stotero političnih nadzdemokratizovane Avstrije, ampak ki pomenja eminentno nevarnost za konstitucionalno misel slohov.

Čin golega absolutizma je to, kar se je danes zgodilo. Mesto da izjava vlada iz dejstva, ker ne uživa zadostnega zaupanja, da bi izvedla najnujnejše državne posle, v konstitucionalni državi edino možne konsekvence ter napravi prostor novemu kabinetu, obrne kopje ter — pože parlament. Zapodi izvoljene zastopnike avstrijskih narodov domov, kakor neubogljivo deo, si umije roke in poseže — po § 14. Po onem paragrafu, katerega je zakonodajalec sprejel v ustavo kot najskrajnejše sredstvo v najnujnejših slučajih.

Pregled krize, ki se je danes končal, nam kaže predvsem neposrednega krivca: lahkomišelnost, brezbriznost in nezmožnost ministrskega predsednika. Mož, katerega bi bila zgodovina njegovih kabinetov vsaj eno lahko naučila: spoznanje namreč, da se niti na svojo lastno večino ne sme zanesti, je podal sicer

takoj, ko se je parlament sešel k svoji spomladni sezoni, predlogo o podaljšanju proračunskega provizorija — toda mesto, da bi se bil pri svojih lastnih strankah z vso silo potrudil za pravočasno takojšnjo rešitev, je mirno trpel, da se je v proračunskem odseku pričela debata o rednem proračunu in še-le, ko mu je voda takorekoč drla v grlo, je spoznal nevarnost situacije. Prepozno, da bi mogel iziti iz nje brez sotrudništva opozicije. In ker se mu je zadelo, da je opozicija dolžna vršiti hlapčevsko delo pomagača, je začel njej nalagati odgovornost za kritičen položaj, ki si ga je sam ustvaril. Ministrski predsednik baron Bienenrth se je zmotil. Njegove grožnje so bile zaman, ostale so brez vpliva na »Slovensko Enoto«, ki si je bila svesta, da ostane svojemu namenu, svojim principom in svojem programu le tedaj zvesta, ako se strogo drži opozicijskega stališča.

Nikjer na svetu se še od opozicije ni zahtevalo, da baš v odločilnih trenutkih, ko more računati na uspehe svoje taktike, pomaga vladi, proti kateri nastopa, iz zadrega. Pri nas je hotel baron Bienenrth ta moralni princip obrniti ter ponižati svoje nasprotnike na nemoralni nivo političnih spekulativov . . .

Ker se mu ni posrečilo, je vzdignil prst ter sam in še bolj po svojem časopisju navalil vso krivdo nad tem, kar je in kar pride na slovensko opozicijo, »pravi Pilat«, ki si pred zbrano množico umiva roke . . .

Pravijo, da umira parlament kakor samomorilec. Kal razpada da je že od začetka v tej prvi ljudski zbornici, ki da je nadomestila inteligenco s številom, stvarnost z jezikom, resnost s kričanjem. Resda ljudski parlament ni uresničil vseh nad, stavljenih vanj od onih optimistov, ki so za ceno ideje nove avstrijske spomladni žrtvovali na narodnih in kulturnih načelih. Toda ravnotako res je, da so avstrijske vlade od začetka sem delovale na demoralizacijo parlamenta, da se je zlasti pod baronom Bienenrthom utaboril v avstrijski politiki sistem, ki vidi spas monarhije v narodnostnem ščuvanju, v gospodarskem in kulturnem zanemarjanju in v oživiljenju onega duha, o katerem nam pripoveduje zgodovina avstrijske policajske dobe . . . Pustiti parlament, da brezuspešno slabi svojo mlado moč v najgrših bojih, izigravati stranko proti stranki, narod proti narodu, to je bila državniška

umetnost ministrskega predsednika, ki je začel s parlamentarnim kabineto in končuje z zloglasnim § 14. In sokrivda vseh onih strank, ki so barona Bienenrtha iz sebičnih, prosep celotne države prezirajočih ozirov držale in podpirale, je tim večja, čim očitnejše je postajalo spoznanje, kam vodi pogubna cesta.

Boj opozicije je bil naperjen proti tej za narode, za državo pogubonosni politiki. Mnogo je bilo treba premagovanja, mnogo je bilo težko. Uspeh ni še popoln. Ni se še posrečilo strmoglaviti sistema, katerega hranijo vladne stranke proti parlamentu, torej sebi samemu, toda uspeh slovenske opozicije je vsekakor velikanski, ker je opozicija z današnjim dnem izvedla ubožnost Bienenrthove »politične misli« ad absurdum ter odkrila gnobilno našega političnega življenja.

Baron Bienenrth je udaril parlament, toda udarec bo čutil on in njegovi. Porazeni današnjega dne so njegovi pristaši, zmagovalci njegovi nasprotniki. Prav je rekel danes poslanec Bilinski, da se mu močno zdi, da je ostala »Slovenska Enota« danes — hišni gospodar!

Prihodnje dni se pričakuje cesarski patent, s katerim bo državni zbor razpuščen. Volitve, pravijo, bodo še-le v jeseni . . .

Treba pa zabeležiti še drugo mnenje: Popoldne se je raznesla vest, da hoče baron Bienenrth zadevo zaleči in da se bo za enkrat zadovoljil s pogodjenjem. Akoravno je ta vest malo verjetna, jo beležimo.

Brezprimeren greh, ki ga je danes zakrivila vlada in njena večina, ostane neizbrisen. Pokazali bomo še vso trdnost one misli, ki jo ti ljudje imenujejo politično.

Volilni gibanje.

Še tretji shod je priredilo v dvorskem okraju politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj.

Shod pri »Auru«, ki je bil nad pričakovanje dobro obiskan, je otvoril predsednik Ribnikar. Govoril je kot glavni govornik deželni poslanec gosp.

dr. Ivan Tavčar.

V volilnem času, v katerem smo danes, je treba napeti vse sile, treba je podrobne dela od volilca do volilca, od volilke do volilke. Ne sme-

mo biti optimistični, da zmagamo pri prihodnjih volitvah, boljše je, če presodimo volitve iz pesimističnega stališča. Zato je treba napeti vse moči in vsak za sebe mora biti pri teh volitvah agitator. Tudi klerikalci se zavedajo, da je treba velike agitacije, zato so sklicali za večer kar dva shoda, in sicer enega v

franciškanski cerkvi,

na katerem je govoril sam

ljublanski škof,

drugi shod pa v »Unionu«.

Volitve nimajo s cerkvijo prav ničesar opraviti. Sedanje volitve nimajo drugega namena, kakor obvarovati Ljubljano oropanja njenih pravic in njenih gospodarskih teženj. Če pa se bo škof vmešaval v volitve in se bo vtikal v stvari, ki ne spadajo v njegov delokrog, bo izzval v Ljubljani ljut verski boj in volitve bodo zadobile vse drugačno lice. — Burno odobravanje.

Drugi shod so imeli klerikalci v »Unionu«. Zelo slab je moral biti ta shod, ker je trajal samo od 10. do 12. O shodu ni sicer še nobenih zanesljivih poročil, menda pa je govoril o tem, da napredna stranka za Ljubljano ni storila ničesar. Kako neupravičeno je vse to klerikalno govorenje!

Napredna stranka ima veliko zaslug in če bi prav ničesar drugega ne bila storila, kakor da je zgradila vodovod in ustanovila »Mestno hranilnico«. (Živahno pritrdjevanje.)

Toda to ni edino, kar je storila napredna stranka. Tudi za časa potresa je storila ravno napredna stranka vse, kar je bilo sploh mogoče storiti. Če bi bil naš mestni zastop tedaj tako postal, kakor postopa deželni zbor, potem bi bilo popolnoma drugače z Ljubljano, kakor je danes. Koliko se je trudilo mesto, da je nadomestilo in popravilo, kar je bilo od potresa poškodovano in napravilo iz Ljubljane moderno mesto. Največja in edina podrtija pa, ki pričča še o potresu, pa je v rokah deželnega zbora. (Živahno pritrdjevanje.)

In sedaj se vprašajmo, katere stranka je pokazala samo v tem oziru več ljubezni do Ljubljane in do njene napredka? Ni ga danes Ljubljancina, ki misli s svojo lastno glavo, da bi ne bil prepričan, da so klerikalci v deželnem zboru ljuti sovražniki Ljubljane in nje največji nasprotniki.

Vprašajmo, kaj pa so storili klerikalci kaj delali za Ljubljano,

in za njene interese, odkar so dobili moč v deželnih zbornici. Ali je bilo v deželnem zboru sklenjena tudi le ena stvar, ki bi bila v korist Ljubljane? Vse, kar so storili klerikalci, kaže le eno tendenco, oškodovati Ljubljano.

Vzemimo desetmilijonsko melioračno posojilo, ki je že dobilo sankcijo. Kmeti moramo podpirati, kličemo, pri tem pa pozabijo, da ni kmečki stan edini stan na svetu in da imajo drugi stanovi tudi svoje potrebe. Če mora plačevati ljubljanski mešan za to desetmilijonsko posojilo najmanj tretjino na dokladah na davke, je samo od sebi umevno in samo pravično, če je Ljubljana tega posojila tudi deležna, ker je podpore najmanj ravno tako potrebna, kakor druge občine.

Melioračni zakon sam na sebi ni krivica, v nebo vpljoča krivica pa je, če enako potreben prosilec ne dobi podpore iz onega denarja, ki ga bo moral tudi on v veliki meri vračati. Iz tega vidika je tudi skrajno nesramno od večine, da se je smejala naprednim poslancom v obraz, ko so ti zahtevali odškodnino za Ljubljano.

Naša naloga, naloga mešanstva pa je, prisiliti deželni zbor, da dobi tudi Ljubljana nekaj od tega melioračnega posojila.

Zato pa je treba, da si izvoli mešanstvo energičen mestni zastop, ki se bo potegoval za primerno kompenzacijo. (Živahno pritrdjevanje.)

Cestni zakon pa diha samo sovraštvo proti Ljubljani. Če bi ta zakon dobil najvišjo sankcijo, bi nasle Ljubljani nove doklade za ceste, od katerih pa Ljubljana ne bi imela prav ničesar. Vsi oni, ki so sodelovali pri tem zakonu, so bili sami največji sovražniki Ljubljane. V kratkem bo morala Ljubljana za to plačevati na leto pol milijona kron in ta denar ni nikaka malenkost. K temu pa razvijajo klerikalci na kmetih živahno agitacijo in hujskajo ljudstvo, da vlaga prošnjo za nove deželne ceste.

Cisto gotovo je, da se po kilometerski obseg naših deželnih cest tekom dveh do treh let zelo povečal, Ljubljana pa bo morala za te deželne ceste plačevati gotovo kakega pol milijona kron.

Tekom petih let bo morala poteti pačati Ljubljana za te deželne ceste 2.500.000 K, imela pa od tega ne bo prav ničesar. In vendar so potrebe mesta Ljubljane precej velike, treba je izpeljati in izpopolniti kanalizaci-

LISTEK.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka.

Saljiva povest; spisal L. Šepetavec. (Dolge.)

»Že gredo!« Ta klic je prišel z veje, na kateri je sedel Tomaž. Tik slavaloka je namreč stalo košato drevo, na katero je bil splezal Tomaž, da bi bolje videl sprejem in vse pregledal in slišal in s katerega je videl daleč po prašni cesti. »Že gredo,« je šlo od ust do ust. Zupan se je hitro še enkrat odkajšal, organist je vzel čik iz ust in ga zavel v robec, Motovilec pa je sumarično kľofotal in brcal vse otroke, ki so prišli v njegovo bližino ter jih podil v kraj. Vse se je postavilo v pozituro, cesta je bila zastavljena in zaprta in vse je gledalo na oblak prahu, ki se je vse hitreje bližal slavaloku.

Ker otroci niso mogli v ospredje in niso ničesar videli, so se vsi zagnali k drevesu, na katerem je čepel Tomaž. Vsi so hoteli splezati gori, vsi naenkrat, in pehali in odrivali so drug drugega in kričali in se pevali. Šele, ko so vozovi dospeli do slavaloka, je nastala tihota. Vse je pokleknilo, med tem ko je škof stopil

z voza s otroci drug za drugim splezali na drevo, ki je bilo kmalu polno, tako da so se veje globoko pripogibale. Natalija je bila zadnja, ki se je trudila, splezati na drevo.

Zupan je zakašljaj in zastokal, mrzel pot mu je stopil na čelu in davil se je in začel pozdravljati škofa. »Gnadjivi firšt ino škof! Ino prišel je taisti veseli dan . . . ino naša srca so vesela ino vsa fara je vesela . . . Mja . . . Ino letina je bila slaba . . . mja . . . Ino davki so visoki . . . ampak prišel je taisti veseli dan, ko so naša srca vesela . . . mja . . . ino vsa fara vesela . . .«

V tem slavnostnem hipu se je z drevesa slišal obupen vzklík. Natalija je bila z velikim trudom splezala na deblo tako visoko, da bi mogla stopiti na vejo. Tedaj pa se je izpodrnila in zdrknila je z glasnim kričkom nizdol. Na srečo ali nesrečo se ji je pa krilce ujelo in zataknilo ob izrastek na debelu in zdaj je visela Natalija med nebom in med zemljo ter jokajoč kazala svoje okrogle gole nožice itd. Vsi pogledi so se na njen krič obrnili k drevesu. Tudi škof je nevoljno tja pogledal, a že v naslednjem trenutku je pobesil oči in napravil tak mučniški obraz, kakor da je zavžil požirek hudičevega olja. Ljudje so pa kakor okameneli gledali prizor, ki se jim je nudil. Prevzeti so bili strmenja tako, da se ni nihče ganil, da bi jokajočemu otroku pomag-

gal na tla. Samo zupan ni ničesar videl in ničesar slišal, nego topoglav gledal škofa, se potil in se neprestano davil:

»Ino prišel je . . . mja . . . taisti veseli dan, ko so davki veseli ino letina visoka ino naša srca vesela ino vsa fara . . . mja . . .«

Tedaj pa je eden izmed škofovih duhovskih spremljevalcev skočil k drevesu.

»Skušnjava, zakrij svoj obraz,« je zaklical z ognjem svetega ogorčenja in razprostrl je svojo vrhno suknjo ter ž njo zakril, kar je kazal na drevesu viseči otrok. Ta klic je vzbudil ljudstvo iz okamenelosti. Dvajset rok se je iztegnilo, da snamejo Natalijo. V trenutku je bila na tleh in skušnjava je imela zopet zakrit obraz.

»Ino prišel je . . . mja . . . taisti veseli dan ino naša fara je visoka ino naša srca so vesela . . .« se je zupan še vedno davil, dasi ga ni nihče poslušal, kajti škof je obračal oči k nebu in milo zdihoval, možki so bili vsi zbegani, ženske pa so ihtele, kakor da se je zgodila strahovita nesreča.

»Ino prišel je taisti veseli dan, ko so davki našega srca veseli . . .«

Takrat je pa posegel vmes oni mašnik, ki je skušnjavi zakril obraz. »Je že dobro,« oče zupan, je že dobro,« je rekel jako sladko. »Kar ne-

hajte oče zupan. Saj vidite, kako so presvetli trudni in žalostni. Boste pa jutri pri kosilu končali svoj ginljivi, lepi govor.«

»Saj je res,« se je razveselil zupan, »da pri kosilu, da, takrat bom laglje govoril. Zdaj me nekaj tišči v grlu.«

»Zahvalim, zahvalim,« je govoril škof, gredoč proti svojemu vozu. »Prav lepo ste me pozdravili, da, prav lepo, prav kristjansko. Vsa čast, oče zupan, vsa čast vam in vsem drugim tudi. Prav zadovoljen sem.«

Škof se je vsedel na voz in se med špalirjem prebivalstva odpeljal v farovž, deleč spotoma svoj blagoslov. Ljudje so se počasi vračali na svoje domove in tarnali in se jezili.

»Že tako nismo dobro zapisani pri škofu, zaradi prejšnjega župnika, zdaj se pa še kaj takega zgodi.«

»Že deset let ni bilo škofa pri nas, zdaj, ko so prišli, pa se zgodi kaj takega. Oh, tisto kanalijo bi morali kar potopiti.«

»Oh za prvi pozdrav pa jim je skušnjava pokazala svoj obraz — oh, kaj bodo rekli, kaj si bodo mislili.«

Kdo ve, kaj bi bile razjarjene ženske storile mali Nataliji, ko bi jo bile zalotile. Toda Natalija je tedaj še bila skrita v grajščinskem golobnjaku trepetajoč strahu, kaj se bo š njo zgodilo, kar je škofu pokazala svoje gole noge itd.

Tomaž pa se ni mogel nasmejati temu, kar je doživel in postavljaj se je na glavo, kadar je pomislil, kake je Natalija visela na drevesu, škof pa se je zahvalil za krščanski pozdrav.

Naslednji dan po birmi se je Tomaž oglasil v farovski kuhinji, da nastopi dodeljeno mu častno službo. Poleg njega so bili poklicani v farovž še trije drugi dečki, a ti so bili določeni za nižje opravilo, da čistijo nože, vilice in žlice, za postrežbo v obednici je bil izbran samo Tomaž. Dečki so se pred kuhinjo vsedli na staro skrinjo in spoštljivo kakor v cerkvi čakali, kdaj jih pokliče kuharica na delo. Z željnimi pogledi so kukali v kuhinjo, iz katere je hlapel tako omamljiv vonj ter otepali svojo jubico, ki jim jo je naklonila kuharica. Tomaž pa juhe ni maral, kajti čakal je, da dobi kaj pečenega. A čakal je zaman.

»Tomaž, nesi gospodom kruh!« Ta poziv je poizvil vso hišo. Kakor bi bila kuharica zaklicala »Tomaž vzemi zastavo in pelji nas v boj za sveto vero,« tak vtisk je napravil ta klic na Tomaža. Planil je s skrinje in vzel veliki leseni krožnik z narezanim kruhom, ki mu ga je izročila kuharica. Ves razburjen je šel za mežnarjem, ki je nesel vino, v slavnostno okrašeno obednico, za njima pa so dekle nesle tihno.

(Dolge prihodnje)

šo, treba je tlakovati ceste in mnogo drugega. Vse to bi mesto lahko storilo s tem denarjem, tako pa bo šel ta denar za stvari, na katerih ljubljana nima interesa.

Se en zakon je, ki so ga sklenili klerikalci v deželni zboru in o katerem se dosedaj še ni govorilo, ki pa ima tudi namen, pritisniti Ljubljano. To je zakon o prirastku vrednosti kakega zemljišča od zadnje prodaje na prejšnj.

Vzemimo, da se je zvišala vrednost od 500 na 1000 K, se bo zvišal od vsakega 500 K tudi deželni davek, to gotovo ne bo v prid posestnikom. Tako se je izračunalo za neko zapuščino v okolici Ljubljane, da bi moral plačati dedič samo tega davka okrog 5000 K. In v očigled vsem tem dejstvu ima še dr. Zajec drznost, pritoževati se nad stanovanjsko draginjo v Ljubljani. Če stopi ta zakon v veljavo, pa bo morala postati draginja v Ljubljani še mnogo hujša, kakor je danes.

Če bi šlo po volji klerikalcev, bi naložili Ljubljani take naklade, da bi morala gospodarsko propasti. Zato pa se je treba pravočasno postaviti v bran. Oni bi radi dobili ljubljansko občino v roke, ker naš denar absolutno potrebujejo, da izpolnijo kmetom dane obljube. (Klici: Nikdar!)

Če bi bila potem Ljubljana v njih rokah, bi bila izgubljena in to je njihov ideal. Ljubljana mora biti mirna in tiha, spati mora smrtno spanje, to je ideal klerikalcev.

Naloga prihodnjega občinskega sveta, ki mora biti izvoljen iz vrst meščanskih prijateljev, pa je boj za davkoplačevalce in boj za ljubljanske davke in naklade. (Burno pritrdjevanje.)

Govoril je nato še žrtev klerikalnega terorizma in strankarstva gosp. Ljubušič in se v svojem, vseskozi stvarnem govoru dotikal delavskega vprašanja in klerikalnih mahinacij med nekaterimi sloji mestnih uslužbencev.

Značilno je, da klerikalci za svoje shode ne dobe nobenega lokala v mestu, razen cerkva, »Uniona« in »Ljudskega doma«. Pravijo, da so ljubitelji malih ljudi, družijo se pa z magnati in škodujejo tudi malim kmetom, ki se morajo kar trumoma izseljevati v Ameriko. Dotika se »Glavne posojilnice« in vprašanja delavskih hiš. Klerikalci pravijo, da so odganjali naprednjaki delavske sloje iz Ljubljane, sami pa so gradili delavske hiše v Štepanji vasi, v Novem Vodmatu, v Zeleni jami in v Rožni dolini. Dotakne se tudi še Sustersičevega glasovanja za mornarico, klerikalne skrbi za slovenstvo Ljubljane in volilnega reda, nakar opozarja predsednik gosp.

Ribnikar

zborovalce, da naj bodo na dan volitev skrajno previdni, ker je klerikalnem sleparstvu prešlo tako v kri in kožo, da svoje narave gotovo tudi ta dan ne bodo mogli zatajiti. Poštenost enkrat ni klerikalna lastnost.

V zelo temperamentnem govoru je orisal potem postanek slovenske Ljubljane od tega časa, ko bodo prišli po izdajstvu S. L. S. zopet Nemci na magistrat. Še je Ljubljana središče, iz katerega se, kakor iz studenca izteka po deželi protiklerikalno gibanje, zato pa hočejo še ta studenec zamašiti.

Škofovska klerikalna stranka so klerikalci in škof je nje pravi in oficijalni komandant, zato pa je tudi škof edini odgovoren za vse sleparije, ki jih uganjajo klerikalci. In ta škof je v svoji poslanici agitiral proti naprednemu časopisu, ker bi rad uničil in rad zadušil vse naše napredne organizacije, da bi potem po Ljubljani čukali samo »Čuk« in se izprehajali po ulicah sami lačni purgarji. Iz večerajšnjega škofovega shoda v franciškanški cerkvi je razvidno, kako pojmujejo klerikalci kulturo. Gledališče bi radi zaprli ali pa bi se igralo na ujem samo igre, kakršne so »Sv. Genovefa« in »Mlini pod zemljo«. Tudi v »Ljudskem domu« imajo sedaj gledališke predstave, to pa samo, ker brez njih izhajati ne morejo. Kakor hitro pa bi prišli do moči, bi pa tudi to prenehalo.

Še bo treba agitacije, zlasti med onimi ljudmi, katerim se do danes še niso odprle oči, kajti klerikalci hodijo okrog s sladkimi besedami, s Sustersičevega jezika se cedi med in Kregar ima jezik namazan s cukrom.

Klerikalci pa hočejo izrabiti za agitacijo tudi »Glavno posojilnico«, pri tem pa ne pomislijo, da v mnogih njih zavodih ni prav nič boljše, če ni še mnogo slabše, samo da so še do danes prikrili vse to javnosti, ker enkrat pokrije škof s svojim plaščem, drugič Schwarz s svojim frakom vse te nerednosti.

Govori nadalje še o razdelitvi onih borih 50.000 K, ki jih je votiral, deželni zbor za »Glavno posojilnico« in o akcijah »Mestne hranilnice« in »Kreditne banke« za vlagatelje, ter zaključil nato ob živahnem odobravanju ta vrlo dobro uspeli shod.

Politična kronika.

O sedanjem političnem položaju so se izrazili razni politiki. Poslanec Ploj je rekel sledeče: S stalističnim parlamentarizmom se mora na vsak način obznavati, da se bliža prva zbornica splošne volilne pravice takemu koncu. Nepotrebno je, ker bi bilo popolnoma akademsko, premišljevali, kdo je v prvi vrsti in v večji meri kriv tega. Meni se zdi, da so vlada, delovne stranke in opozicija enako krive: vlada, ker je še vedno hotela uporabljati zdravilno metodo, o kateri je morala vedeti, da ne more v tej zbornici ojačati parlamentarizma; stranke večine zaradi tega, ker niso imele moči in potrebne volje, ugoditi realnim in opravičenim zahtevam opozicije, in sicer iz strahu pred svojimi radikalnimi elementi; opozicija pa zaradi tega, ker ni imela dovolj poguma, da bi s potrebno konsekvenco nastopila proti radikalnim strujam v lastnem taboru. Vse to je vplivalo, da se je narodnostno vprašanje obdržalo vedno v ospredju, dočim so v ozadje postavljali vse druge potrebščine, ki naj že koristijo ljudstvu ali pa državi. In te potrebščine so bile predmet vednega pogajanja in kupčevanja. Poslanec dr. Ploj upa, da bo ljudstvo razločevalo svoje prave prijatelje in resnične svetovalce od onih, katerim je narodnostno vprašanje le sredstvo za gotovo politiko, ne pa sredstvo za pravi in uspešni kulturni razvoj.

Poslanec Udržal je rekel, da je vsega vzrok ono vedno groženje od strani ministrskega predsednika. S tem, da je baron Bienenrth vedno grozil z razpustom zbornice, je takorekoč napovedal opoziciji boj. In »Slovenska Enota« je izpolnjevala le svoje naloge, če se ni ustrašila Bienenrthovih groženj.

Poslanec dr. Korošec je izjavil, da je za današnje razmere najboljše, če se razpusti državni zbor. Po njegovem mnenju bi bilo dobro, če bi se državni poslanci volili le na štiri leta.

Predsednik dr. Pattai meni, da more le dobra reforma poslovnika od pomoči. Priporočal je, naj se pri bodočih volitvah združijo vse meščanske stranke proti socijalnim demokratom.

Podpredsednik dr. Steinwender je mnenja, da so sedanje krize krivi edino le Čehi. Nove volitve ne bodo posebno ugodne za tiste stranke, ki so glasovale za vojaške izdatke. Tudi ta poslanec je priporočal, naj se pri prihodnjih volitvah združijo vse meščanske stranke.

Poslanec Sylvester je izjavil, da vlada v sedanjih razmerah sploh ni imela drugega izhoda, nego odgoditi državni zbor.

V poljskem klubu se je začela živahna agitacija zoper to, da ostane Glombinski še nadalje v ministrstvu. Klub ima danes o tej zadevi sejo. Zaleski naj ostane še nadalje v kabinetu, ker nima državnozbornskega mandata. Poljski nacionalno - demokratični poslanci so pa baže dr. Glombinskega pozvali, naj na vsak način še nadalje ostane v kabinetu.

Cesar pojde baže v prvi polovici meseca maja v Budimpešto, kjer bo ostal najbrže tri mesece. Cesar se bo udeležil spomladne parade budimpeštanske garnizije. Kompetentni dvorni uradi te vesti še ne potrjujejo.

V ogrskem in hrvaškem državnem zboru so večeraj nadaljevali generalno debato o proračunu.

Ministrski predsednik Khuen-Hedervary je najprvo reagiral na izvajanje poslanca Radičevića glede službene pragmatike ter izjavil, da hoče vlada to vprašanje rešiti, in sicer na ta način, da uveljavi navedenim potom uporabo hrvaškega in madžarskega jezika, kjer in kolikor je to potrebno.

Nato je bil proračun sprejet kot podlaga za specialno debato, ravnotako je bil sprejet predlog poslanca Giessweina, naj se vse potrebno pripravi za mirovno konferenco, ki se ima leta 1913. vršiti v Haagu.

Nato so obravnavali proračun za zunanje izdatke. Pristaš Justhove stranke posl. Bakony je izjavil, da zasleduje zunanji minister agresivno politiko. Ogrska tudi ne more prenašati ogromnih stroškov za armado. Govornik je tudi grajal politiko v Bosni in Hercegovini ter končno izjavil, da ne bo glasoval za ta del proračuna.

Poslanec Apponyi je tudi zahteval, naj monarhija zasleduje mirovno politiko. Če se zunanjemu ministru ne poseže, pripraviti nemško vlado do tega, da se pridruži v vprašanju mednarodnega prava mirovni smeri, tedaj se mora monarhija emancipirati od Nemčije. Tudi ta govornik je izjavil, da ne bo glasoval za zunanje izdatke.

Ravnokar je tudi posl. Battyan kritikal politiko zunanjega

ministra. Pital se je tudi s trilateralnim strankarstvom v Avstriji ter končno odklonil proračun za zunanje izdatke. — Hrvaška delegacija bo glasovala za proračun, ker je ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary obljubil, da izpremeni službeno pragmatiko.

Besanski sabor v tem zasedanju ne bo razpravljal o predlogu o uradnem in učnem jeziku, katerega so vložili hrvaški poslanci. S tem je omogočeno, da pride na vrsto predloga o fakultativnem odkupu kmetov.

Jubilejske slavnosti povodom petdesetletnice zedinjenja italijanskega kraljevstva so v polnem teku. Večeraj dopoldne je bilo slavnostno zborovanje na Kapitolu. Navzoči so bili vsi poslanci tujih držav, ministri, predstojniki državnih in mestnih uradov, vojaški dostojanstveniki itd. Slavnostni govor je imel kralj. Potem sta prebrala predsednik senata in dr. zbornice adresi zakonodajnih korporacij, ki ste bili z velikim navdušenjem sprejeti. Ravnokar je bil tudi sprejet govor rimskega župana Nathana, ki je posebno naglašal uzorno življenje kraljevo. Kraljevo dvojico je ljudstvo povsod z največjim navdušenjem pozdravljalo. Ko sta se vrnila v Kvirinal, se je nabrala pred palačo velika množica ljudi, ki so navdušeno aklamirali kraljevo dvojico. Kralj in kraljica sta prišla dvakrat na balkon ter se zahvaljevala ljudstvu. — Cesar Fran Josip je poslal brzojavno čestitko italijanskemu kralju. Zunanji minister grof Aehrenthal je iz Opatije poslal italijanskemu zunanjemu ministru brzojavno čestitko. Ravnokar tudi nemški cesar Viljem, ki se nahaja v Benetkah.

Na Portugalskem kar ne ponehajo nemiri. V Oportu so razkrijli vojaško zaroto, ki je bila precej dobro organizirana. Vstaja bi v najkrajšem času izbruhnila. Več vojakov je pa izdalo načrte zarotnikov. Več oseb je bilo aretiranih, med temi tudi nek vseučiliški profesor z imenom Aguiar. Zarotniki so vlomili v municijsko skladišče vojaške šole ter odnesli velike množice municije. Operacijsko polje zarotnikov je bil severni del dežele, kjer ima duhovščina še velik vpliv na prebivalstvo. Zarotniki so nameravali zopet uvesti monarhično vlado.

Situacija med Rusijo in Kitajsko je še vedno jako resna. Rusko zunanje ministrstvo odklanja, da bi Amerika posredovala. Po vsem Kitajskem se je začelo neko nevarno gibanje. Rusi se izseljujejo iz Mandžurije. V charbinski okolici je zbrano 60.000 kitajskih vojakov. Imenovanje generala Nikitina, prejšnjega artilerijskega poveljnika v Port Arturu, za poveljnika v irkutskem vojaškem okraju, smatrajo za jako resno znamenje. — Med prebivalstvom v Mandžuriji vlada velika panika. Boje se, da se ne začne krvavo klanje. Ruski borzni komite v Charbinu je prosil, naj se pomnoži ondotna ruska garnizija, ker se boje kitajskega napada. V Charbinu so zopet streljali Kitajci na ruske obmejne straže. Kitajski častniki v Šanghaikuanu so poslali v Peking prošnjo, naj se Rusiji napove vojna. Mobilizirani kitajski polki korakajo proti severu. Japonska tudi mobilizira vojaštvo, ki naj odkoraka v Južno Korejo. General Nogi je odpotoval v Mandžurijo. Na mandžurski železnici so že začeli prevvažati rusko vojaštvo. Iz Vladivostoka poročajo privatna poročila, da je Kitajska koncentrirala pri Tsitsikau 150.000, pri Charbinu 60.000 in pri Tsingau 60.000 mož in da je vse pripravljeno za vojno.

Domovini.

Razkropili so se in odšli. Temu so rekli: »Boga se boji!« Drugega so opominjali: »Naužij se misli svobode duha in srca!« Mla zemlja pa se je zdela, da je klicala temu in onemu: »Poglejta: revna in razcapana sem, komaj diham! Idita in prideta nazaj kulturna delavca!« V srcu sinov je sila velika in čista ljubezen in v glavi so bile lepe misli na dni prihodnje, ko pridejo nazaj bogati znanosti in močni na duši in telesu. Domovina, ne boj se, pošiljaš nas v svet z upom in s strahom. Le ob strani nam stoj boječna zemlja in pomisli: naš uspeh je tvoja sreča, naša bodočnost je tvoja bodočnost.

Odšli so in v zadnji pozdrav so rekli: Spomni se nas, domovina in mi ne bomo padli!

V tri mesta so šli: na Dunaj, v Prago in Gradec, slovenski visokošolci. V prvi vrsti vedo sami, da je krvava pot, po kateri hodijo, a ta pot pelje v kulturno bodočnost slovenskega naroda in hoditi jo morajo. Slab visokošolec, ki hodi to pot samo, da bo imel nekaj lahko shranjen sedež v gledališču in da ga bodo evančeli

obrazom vabili na vsemogoče prireditve; mnenja sem, da slovenski narod pričakuje veliko več od svojih sinov, kakor pa, da postanejo samo stroj v tem in onem državnem ali privatnem posloplju. Sedanji inteligentni slov. nasaščaj čaka velika kulturna naloga; oni morajo biti neizprosni pionirji slovenske misli, zaneslimorajokulturo izven zidov ljubljanskega mesta. Sedanji inteligentni nasaščaj mora spoznati, da je narod (in ne morda samo del njegov) le takrat kulturn, ako se more in zna vsak njegov član udeleževati kulturnega boja. Tisočkrat smo že to rekli, a vedno smo se potolažili: Saj je še čas. Če gre to spoznanje mimo nas, če nas to spoznanje ne prisili k takojšnjemu odločnemu brezhinavskemu delu med narodom, smo zamudili in na narod bo čepel, nazadnje se bo načepel in — fuims. Zatrli niso speh, ne bodo nas budečih. Lepe besede in na prvi pogled resnične. Iroaija! Koroška, trpeča predstraža, povej na glas to ironijo!

Več govoriti o pomenu in name-nju slov. visok. mladine je šport in staro pritrkavanje na stare zvonove. Vem, domovina, da si prepričana dobro o tem eminentnem pomenu mladine in vendar si podobna kmetu, ki je tudi prepričan o važnosti njiv in travnikov za življenje in sedi doma in ne misli, da bi gnojil in prilival v suhih dneh. — Kmet bo sam kriv svoje bede. Komaj, da bo najbolj usmiljeno srce mogel ganiti.

Povem vam vsem, ki imate srce in dušo dovetno za resnico. Bil je nekaj Dunaj ono mesto, kamor je skoro izključno zahajala slov. mladina. Prišel pa je čas in z njim je postalo aktualno vprašanje o slov. najvišjem kulturnem zavodu, o slov. univerzi. Vsi smo spoznali, da pelje pot k slovenski univerzi preko Prage, šovinizem buršev in pristanost nemških profesorjev, to vse nas je prisililo, da smo si zazeleli pravičnega mesta, kjer študiramo v miru; prepričani smo in tudi si morate biti prepričani, da je slovenska duša sorodnejša slovanski duši, v eno, da se more človek kulturno (in ne morda samo specijelno strokovno) izobraziti bolj med ljudmi, ki imajo roke razprostrate v objem, kakor med onimi, ki puha jo strup v naše obraze.

In šli smo v Prago. Ne zameri domovina: poznamo tvoje dobrotne srce. Odgovori pa brez hinavščine na to vprašanje: More mlajši sin ljubiti svojega očeta s čisto in nepokvarjeno ljubeznijo, ko vidi, da se oče malo zmeni zanj, da da starejšemu sinu vsega v izobilici, on pa strada, in umira? — Slovenska visokošolska kolonija v Pragi je mlajši sin in oče si ti, domovina. Navdušenje za očeta umira v sinovem srcu, polaseča se ga malomarnost, pada in pada in naenkrat leži v blatu letargije in nihče več ga ne dvigne. Kakor bi praška kolonija ne bila vredna ljubezni in radodarnosti domovine! Odveč bi bilo to dokazovati. Spomnim naj samo na eno dejstvo. Narodno-obrambno delo je prinesla v nov stadij, na gladkejšo pot. In če bi drugega ne bilo, je dosti. Da pa sebe in svojih strokovnih študij tudi ne zamenarja, je znano.

Ne moremo pisati solzavih prošenj, veliko lažje bi pisali besede gneva in jeze. Ironijo in satiro bi zaslužila domovina! — Nad dvesto slov. visokošolcev je v Pragi in ti nočeš o teh nič vedeti. O, ne domišljaj si, da so tu sinovi samih milijonarjev, so tu v pretežni večini sinovi ubožcev in trpinov. V njih sreih bije velika ljubezen do domovine, ona se prav zaveda svojega poklica. Pokazala je to že nešteto krat. In zakaj je ravno ona obsojena v mizerni položaj stradanja in hoditi utrujena na duši po praških ulicah? Mladina je povračila — in to povračilo ne more biti veselo in dobro ob takih razmerah. Zakaj se čudimo, če pada sveže življenje v grob in se vrsta takih grobov množi in množi? Zakaj se čudimo, če sedaj navdušeni postajajo ravnodušni in mrzli. Postojte, že celo vrsto takih ljudi imamo, dosti jih je.

Cisto navadno rečeno: praška mladina danes strada. Če je stradanje usoda vseh dobrih, delavnih in poštenih, potem se ne gani domovina in bodi še nadalje enostranska. Če pa to ni zakleta usoda, ampak samo umetno narejena, potem pa vzdigni oči in zavej se, da imaš najboljše sinove v Pragi! In ti pred vsem zasluži tvoje pomoči. Plačila hočejo za svoj trud in plačati je tvoja dolžnost. Zadnji čas je, da se nas domovina spomni in podpre slov. podporno društvo v Pragi. Sedaj je na nas popolnoma pozabila. Če ostane gluha in slepa še nadalje, se bo hudo maščevalo. Ne prihajamo kot nadležni in nesimpatični berači, smo pošteni delavci s človeškim želodcem in plačila hočemo — J. B.

Najboljši odgovor na škofovo »pastirsko« pismo — pridobite vsak vsaj enega naročnika na »Slov. Narod«.

Štajersko.

Spodnještajerski klerikalci in ljudskošolska reforma. Iz Celja nam pišejo: V »Slov. Narod« sem vspeboval že meseca januarja naše učitelstvo, ozir. njihovo organizacijo, naj bi se lotila vprašanja ljudskošolske reforme. Proučevale naj bi se vrline in slabosti Steinwenderjeve reforme na Koroškem in študiralno vprašanje, kako bi se sedanji ljudskošolski sistem spravil v sklad z ljudskimi željami in potuhami. Ob enem sem poudarjal, da se bodo klerikalci lotili tega vprašanja in zakrivali učitelstvu, da je reformi ljudskih šol sploh sovražna. Nihče me ni poslušal, saj je govoril — lajik. In glejte, dva meseca kasneje je že vložil Roškar s svojimi tovariši tozadevni predlog v parlamentu; predlog sicer nima upa na rešitev, ali izrabljalo se ga bode agitatorično do skrajnosti, posebno, če bodo v kratkem nove državnozbornske volitve. Mesto da bi imelo in obdržalo v tej zadevi učitelstvo prvo besedo, jo bodo imeli sedaj njegovi najbolj zagrizeni sovražniki. Večerajšnji »Slov. Gosp.« piše na uvodnem mestu sledeče: »Dolgo časa so strašili liberalci javnost z bajko, da so katoliške stranke nasprotno izobrazbi in omiki. Posebno so zagajali ta krik, kadarkoli so kazale katoliške stranke na pomanjkljivosti ljudskošolske zakonodaje in zahtevale spremembo. Toda časi so se spremenili. Ravno katoliške stranke so pokazale toliko dejanskega zanimanja za ljudski napredek, da liberalna bajka nikjer več ne vleče in da je brezuspešno z njo begati javnost. Nasprotno, liberalci so se pokazali kot istiniti nazadnjaki, ker na ljudskem solstvu niso hoteli izvesti nobenih naprednih sprememb samo da bi ljudstvo še nadalje izkoriščali in izsesavali. (!) Poslanci vseslovenske ljudske stranke so spoznali, da je prišel sedaj pravi čas, da se z vso odločnostjo zahtevajo spremembe pri ljudskošolskih zakonih... Kam merijo v prvi vrsti spremembe, ki jih bodo zahtevali klerikalci, s tem si je menda naše učitelstvo precej na jasnem. Zato pa je zadnji čas, da popravi in nadomesti taktično potezo, katero je ob ugodnem času zamudilo. L.

Znanemu vojniškemu šolskemu vodji Koschnitgu na tamošnji »slovenski« šoli izrazil je, kakor to poizvedo iz učiteljskih krogov, štajerski dež. šolski svet — seve na predlog »slovenskega« okr. šol. sveta celjskega — posebno svoje priznanje za njegov referat ob zadnji okrajni učiteljski konferenci leta 1910. A javno se je tačas v naših listih »pedagogu« Koschnitgu radi tega referata očitalo plagiatstvo — to po vsej pravici! In vkljub temu zdaj pohvala... Čestitamo. — Slovensko učitelstvo pa bo morda zdaj vedelo dostojno ceniti take — pohvale.

Iz Vitanja. Tu je umrl nadučitelj na nemški šoli Anton Weixler, star 48 let. Pokojnik zapušča vdovo s 7 otroci.

Iz davčne službe. Prestavljen je davčni asistent Vincenc Gala iz Čmureka v Radgono.

Iz Celja. Uradni sedež lokalnega komisarja za agrarne operacije je prestavljen v Maribor. Nahaja se sedaj v Viktringhofovi ulici št. 17.

Drobne novice. Iz Mozirja. Posestnika Iv. Trogarja sta njegova žena in sin krvavo pretepla zaradi tega, ker je okrajnemu glavarstvu na zahtevo naznanil naslov svojega v Ameriki živečega sina zaradi poziva k naboru. — Iz Laškega trga. Vlak je vrgel železniškega delavca Tanea z nasipa. Strl si je levo roko. Delavec ni opazil prihajajočega osebnega vlaka, ker se ga vsled močnega dima iz tovornega vlaka ni moglo videti. — V Trbovljah je padel 21letni rudar Juri Smole s polnim huntom premoaga vred v 30 metrov globok rov. Obležal je na mestu mrtev z razbito glavo in potrtimi udi.

Dijaški kuhinji celjski darovala sta v spomin velikemu pospešitelju te institucije, umrlemu posojilničnemu tajniku Fr. Lončarju, učitelj Franjo Kranjc 5 K in nadučitelj A. Gradišnik 10 K.

Iz Štajerske iz kraja kjer napreduje nemškutarstvo. Zadnji »Gospodar« ponuja kot »močnejši« slabejšemu roko v spravo glede denarnih zavodov. Na prvi pogled bi ta bahatost človeka razljutila, a če premišljuje delj in če mu je pri srcu napredek slovenske Štajerske, se gotovo na globi v razmišljanje, katerega rezultat bo, ne kar naravnost odkloniti te pravne ponudbe. Mi dobro vemo, kje koga čevlji žuli, in zato haš je treba, da priskočimo drug drugemu v pomoč, da rešimo štajersko slovenstvo. Jaz sem docela uverjen, da bi bilo mogoče najti kak modus, po katerem bi bilo skupno delo mogoče in bi vendar bili zavodi vsake stranke neodvisni od druge ter bi se mogli igrati in krepiti ne na škodo onih druge slovenske stranke ampak na škodo nemških in nemškutarških.

Ne kar direktno odkloniti sprave! Eden mora roko prvi pouditi, in če so bili to slučajno klerikali, kaj za to! Dajte v »Narodu« prostora polemiki, ki naj ne bo sveda žaljiva. Naj se čuje mnenje štajerskih Slovencev in to zlasti onih, ki že čutijo nasledke bratskega razpora, potem pa bi se naj morda izvolilo par mož, ki bi pričeli pogajanja.

Iz Slivnice pri Celju. 26. sušca t. l. Pri današnji županski volitvi je bil g. Janez Čretnik soglasno izvoljen za župana. Ko se je ta vest raznesla, je zavladalo povsod veliko veselje in zadovoljnost. Naše iskrene čestitke!

Iz Slivnice pri Celju. Danes sta umrla po kratki bolezni oče in mati umrlega naprednega mladeniča Jakoba Kumerca. Oče je umrl opoldne, eno uro pozneje pa njegova žena. Umrli Kumerci je bil naprednjak z dušo in telesom, njegova žena pa je vedno popolnoma razumevala mišljenje svojega moža, tako da sta živela v vzornem sporazumu. Bodi ji ma zemljica lahka!

Iz Vitanja. Danes 26. smo pokopali ob častnem spremstvu g. Antona Weixlerja, nadučitelja na nemški šoli v starosti 48 let. Služboval je 29 let. Bil je dober učitelj, izbojen glasbenik in izurjen čebelar. Narodnostnih hujškarj ni poznal pri svojem čudno dobrem sreju. Zapuščal je veliko vdovo in 7 neprekrljenih otrok v nežni starosti od pol do 14 let. N. v. m. p.

Drobne novice. Velik požar v Gratweinu pri Gradcu. V nedeljo ponoči je ob četrta na 12. izbruhnil vsled pomanjkljivosti v električni napravi ogenj v gratweinskih tvornici za papir. Tvornica je last družbe Leykam-Josefstal. Zgoraj je srednji trakt poslopja z večjimi zalogami še ne popolnoma izdelanega papirja. Stroj se je posrečilo požarnim brambam rešiti. Škoda je precejšnja. — Nesreča v planinah. Včeraj je zasulo tri dumajne turiste na partiji s smučmi v bösensteinskem pogorju blizu Admonta. Iz tega trga je že odšla rešilna ekspedicija, vendar pa se dvomi, če so Dunajčani še živi. — Mariborski nemški železničarji so si v petek zvečer ustanovili lastno podružnico nemškega »Schulvereina«.

Koroško.

Aretacija tatu. 24. t. m. se je splazil leta 1868 rojeni, v Marijo ob Zili pristojni brezposelni mesarski pomočnik Jakob Triebnig v mesnico Florijana Kienzla v Volšperku ter okradel tam več mesa in klobas. Gospa Kienzl pa ga je še pravočasno zapazila in ga zaprla v mesnico ter poklicala policijo. Ko je videl tat, da kazni ne uteče, je razbil s palico steklena vrata, takrat pa ga je že tudi prišla roka pravice. Malo prej je bil Triebnig pri celovškem sodišču obsojen na en mesec ječe zaradi vlačugarstva.

Življenja sita natararica. Na praznik se je hotela natararica Marija Stampah v Kašičevi gostilni v Otočah pri Celovcu obesiti. Še pravočasno pa so jo opazili in odrezali, nakar so jo prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

Ljudsko štetje. Občina Št. Janž ima 2185 prebivalcev, proti 1909 v letu 1900. Od teh so napravili 1907 Nemcev in samo 227 Slovencev, 51 je drugonarodnih.

Primorsko

Velodrom v Gorici. Obsežni Velodrom, kjer so se vršile sokolske in kolesarske prireditve, radi katerih so demonstrirali goriški Lahi proti Slovincem na barbarski način, je kupil na dražbi goriški magistrat. Velodrom je bil last tovarnarja Gorjupa. Na onem prostoru, za južno železnico, misli zidati goriški magistrat nove vojašnice.

Italijanski delavci prihajajo sedaj, ko se oznanja spomlad, čez mejo v Avstrijo. Po dogovoru med italijansko in avstrijsko vlado ustavijo na meji na postaji v Krminu vse dečke pod 14. letom in dekleta pod 18. letom, ako niso v družbi staršev ali ako ne morejo dokazati, da se peljejo k staršem. Zato je na krminski postaji veliko krika in vika, prerakanja in jeka, ali ne pomaga nič, nazaj morajo čez mejo in dečki pod 14. in dekleta pod 18. letom.

Novi brigadir v Gorici. Poveljnik 56. infanterijske brigade v Gorici Franc Klar je že odločil svojo službo. Na njegovo mesto je imenovan polkovnik Karol Scotti iz Gradca.

Štrajk zidarjev v Gorici. Nekaj zidarjev v Gorici pri trdnici bratov Mozečičev je stopilo včeraj v štrajk. Zahtevajo večje plačilo in delavni čas od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

»Jupe enlotte« v Gorici. Dramatični odsek društva »Goriška Slov. Mladina« je priredil v Trgovskem

domu dramatični večer s petjem, igrami, vojaško godbo in z nastopom neke gospodične v hlačnem krilu. Dramatičen večer je bil dobro obiskan. Glavno pa, kar je vlekle občinstvo v Trgovski dom, je bil napovedani nastop pevke v hlačnem krilu. Nastopila je pogumno ter pela lepo. Bila je občudovana in živahno aplavdirana.

Pri balinanju. V nedeljo popoldne so se udeleženci pri balinanju v Koloniji v gostilni Ivana Mogorovičja sprli. Med prepripi se vrgel eden igralcev, ki je imel jezo na gostilničarja, Mogoroviču krogle s tako močjo v glavo, da mu je zlomil črepinjo. Gostilničarja so prepeljali takoj v bolnišnico, storilca pa so par ur pozneje aretirali.

Poskušen samomor. Klobučar Ivan Lazzaroni, star približno 60 let, si je v nedeljo zjutraj ob 11. dopoldne prerezal najprej z britvijo vrat in si napravil kakih 15 cm dolgo rano, potem pa je skočil z malega pomola med Josipovim in sanitetnim pomočlom v morje. Redar, ki je to opazil, ga je potegnil iz vode in ga dal prepeljati v bolnišnico. Ker starec ne more govoriti, se ne ve za vzrok samomora.

Jezo je imel na kazenski zakonik. 39letni činar Dominik Seravalo, uslužben pri trdnici Parizi v Trstu, je bil najbrže velik sovražnik kazenskega zakona, zato je sklenil v svojem sreju, da ga spravi iz sveta. In glej, nanesla je prilika, da je bil v nekem zaboji v skladišču južne železnice izvod kazenskega zakonika. Čakaj ma, si je mislil Seravalo, in ga vtaknil v žep, redar pa, ki je to videl, je vtaknil Seravalla v luknjo.

Pijanec v kanalu. V nedeljo ob 11. je prihajal 27letni cvetličar Anton Fornasari, doma iz Gorice, nadevan iz Rossinijeve ulice v Trstu. Mahnil jo je naravnost proti kanalu in je bil kar naenkrat v vodi. Redar, ki je stal v bližini, ga je takoj rešil in ga spremil popolnoma iztreznjenega domov.

Nova glavna pošta v Pulju. Sedanja glavna pošta v Pulju je popolnoma nedostopna za mesto, kakršno je Pulj, in poleg tega tako zanemarljiva, da se pade pri belem dnevu podgane po skladiščih. O drugi go-lazni niti ne govorimo. Sedaj se govori, da pride pošta v posebno novo poslopje in sicer na obrežje zraven pehotne vojašnice na mesto sedanjega vojaškega skladišča. Pogajanja zaradi oddaje gradnje so že v polnem tiru in bo nova pošta v drugi polovici leta 1914 že služila svojemu namenu.

Nova bolniška ustanova. Leta 1907 v Trstu umrl baron Pavel Ralli je zapustil mestu legat 100.000 kron pod pogojem, da ustanovi mesto poseben oddelek za bolnike, ki imajo srčno napako. Pok. dedišči so pridržali tej vsoti še nadaljnjih 120.000 K in tako je vzrasla v Trstu nova bolnišnica v bližini blaznice, ki je namenjena samo takim bolnikom, ki imajo srčno napako. V paviljonu za te bolnike je prostora za 50 ljudi in odgovarja stavba vsem zahtevam moderne tehnike in terapije. Zevodjo tega zavoda je bil imenovan od občinskega sveta svak umrlega barona Pavla Ralli, dr. Aleksander pl. Manussi.

Dnevne vesti.

+ »Za belo Ljubljano.« Ta naslov je dal dr. Šusteršič tistemu klobasanju, s katerim je v nedeljo dolgočasil v »Unione« nagnane backe. Sam škof je v franciskanski cerkvi agitiral, naj gredo ljudje v njegovo oštarijo poslušati grajskega dr. Šusteršiča in kupčija je bila menda dobra. Vsekako je skrajno smešno, če sedaj gori za Ljubljano tisti dr. Šusteršič, ki je z brezprimerno hudobijo storil Ljubljani kolikor je mogel škode in ki je napel vse moči, da bi povečal draginjo živil in ki hoče podražiti tudi stanovanja.

+ Klerikaleci in slovensko vseučilišče. Ljudje, ki jih je v nedeljo gnala radovednost na Šusteršičev shod v »Unione«, so soglasno mnenja, da še niso slišali kaj tako mizernega, kakor je bil ta govor dr. Šusteršiča. Še toliko se dr. Šusteršiču ni zdelo vredno, da bi bil malo premislil, kaj bo govoril. Klepetal je tja v en dan. Naravno, da je natrosil samo žaganje. Najbolj smešno je bilo njegovo besedičenje o italijanski fakulteti. Da jo je s svojo vojsko polomil, da se je tako grdo blamiral, kakor že ne kmalu kak politični voditelj, to je celo sam priznal. Kar je doslej tajil, kar je doslej predstavljal kot uspeh in zmago, to je zdaj priznal kot polomijo. To je pač dokaz, da ni nič pomislil, kaj je govoril. Če je pri tem valil krivdo na tiste, ki bi jih rad izpodrinil, se temu seveda nihče ne čudi. V isti sapi, kakor o italijanski fakulteti, je govoril tudi o slovenskem vseučilišču in se povzpelo do gorostasne trditve, da je slovensko vseučilišče storilo korak naprej. S tem pač, da so klerikaleci ukradli 750.000 K de-

šnega denarja, ves vseučiliški fond, in ga vtaknili v svoja bankrotna podjetja. Taki koraki naprej nam bodo kmalu pomagali do slovenskega vseučilišča!

+ Bolšev Pepe in Elija Predovič sta dr. Šusteršiču tako na potu, da ju je na shodu v škofiji oštariji napadel, kakor da bi ne bila vredna biti občinska svetovalec. Vsakdo ve, da sta Predovič in Turk dva delavna in skrajno marljiva obrtnika. Pa dr. Šusteršič ima obrtnike že od nekdaj v železcu in zato se nič ne čudimo, da je Predovič in Turka napadel. Pa vžle temu sta Predovič in Turk tisočkrat bolj vredna biti občinska svetovalec, kakor pa so Demšarji, Gostinčarji in drugi taki katoliški jogri vredni, da so državni poslanci, ali pa Kregar, da je podpredsednik trgovske in obrtne zbornice.

+ Kaj znajo klerikaleci. Dr. Šusteršič se sklicuje na delovanje klerikalcev v deželnem zboru in v dežel-nem odboru in pravi, da kaže to delo-vanje, kaj znajo klerikaleci. To je res-nica: to delovanje kaže, kaj znajo klerikaleci, namreč škodo delati deže-li in mestu ljubljanskemu. Nakopali so deželi ogromnih dolgov, razmetali velikanske vsote, nastavili vse polno uradnikov, ki nič opraviti nimajo, samo da kot klerikalni agitatorji ži-ve na deželne stroške in končno še ukradli 750.000 K denarja za svoje bankrotne zavode. To znajo kleri-kaleci. Če bodo klerikaleci to svoje zna-nje še nekaj let prakticirali, bo ljudstvo s kosami in z vilami šturma-lo deželni dvorec.

+ Primeren odgovor »Trigla-vov« na nesramne napade graške »Zarje«. Dopisnik tega članka v 63. števi t. l. nas prosi, da objavimo to-le pojasnilo: Da se razjasni neko ne-sporazumljenje in da se ne dela ni-komur krivice, bodi k stavku: »Tri-glavani so ustanovili »Sokola« v Gra-decu in mu dajejo življenjsko moč, pripomnjeno sledeče: Ideja, ustanoviti v Gradcu »Sokola« v Gra-decu, se je porodila v »Triglavu« že pred več nego 10 leti; leta 1902 se je ustanovil »Telovadni klub«, koje-ga člani so začasno telovadili pri češkem »Sokolu«; do realizacije lepega namena iz gotovih vzrokov dolgo ni prišlo in šele leta 1906. so navdušeni telovadci, med njimi gg. dr. Irgolič in Jane (člana »Triglavov«) ter dr. Pretnar in Černič (člana »Tabora«) to idejo uresničili. Pristopili so tedaj k »Sokolu« člani iz vseh graških slov. društev in tudi izvdruštveniki; konstatirali pa se mora, da so bili razen prvega staroste kot kompro-misnega kandidata iz delavskih slo-jev do danes vsi staroste in načelniki = vaditelji »Triglavani«. Vsekakor pa lojalno priznavamo dejstvo, da so bili tudi člani akad. društva »Tabo-ra« in vseh drugih naprednih sloven-skih društev, kakor tudi taki, ki niso v nobenem drugem društvu, vedno navdušeni in zvesti izvršujoči in podporni člani slovenskega telovad-nega društva »Sokol« v Gradcu; kdo je bil slučajno kdaj v večini, to je za neodvisno samostavno društvo, kakrš-no mora »Sokol« biti vedno, irele-vantno. Torej brez malenkostne ose-bne občutljivosti naprej na delo za lastno duševno in telesno krepost in korist ter v prid in procvit Sloven-stva v Nemškem Gradcu! Na zdar!

+ Akcija slovenskih klerikal-cev v Dalmaciji. Splitska »Sloboda« priobčuje ta-le zanimiv dopis z Du-naja: »Zadnje dni so dalmatinski li-sti prinesli vest o spremembah pri-namestištvu v Zadru. Te vesti so znenadile tudi bolj poučene kroge, zato se jim tudi v prvem trenutku ni pripisovalo nobene posebne važnosti. Toda po tem, kar smo na Dunaju izvedeli, je razvidno, da te vesti niso bile brez temelja. Izvedelo se je namreč, da se je z gotove strani v popolnoma prozorne svrhe začela akcija, ki je stremila za tem, da se spremene pri namestištvu v Zadru glavne osebe in tudi sistem. Nardel-tja in Tončiča bi naj zamenjala dva aristokrata z Dunaja, ki se nekoliko mesecev sem mučita s hrvaško gra-matiklo. Novi sistem, ki bi se imel inavgurirati, bi bil prav tak, kakr-šen vlada sedaj na Kranjskem. Na čelu te zakulisne akcije stoji sloven-ki klerikalec Šusteršič, ki sedaj po vseh ministrstvih govori v imenu Dalmacije. A da bi njegovo poobla-stilo bilo bolj popolno, se je odredilo, naj se vse brzojavke, proteste in za-hvale iz Dalmacije pošljejo Šusteršiču. Njegova pomočnika sta seda-nja pravaška poslanca Ivančević in Duličić, ki sta bila sicer izvoljena od hrvaške stranke. Sedanja hrvaško stranko so naslikali na Dunaju kot premalo avstrijsko in premalo kato-liško, da, celo veleizdajniško. Sedaj je vsem jasno, v kako svrhu so gospo-dje pravaši vstopili v Šusteršičev klub. Seveda, oni se udeležujejo se-daj licitacije, pri kateri se gre za to, kdor več ponudi. Najbolj okostene-lim Avstrijem & la Nardelli, Ivče-rič, Tončič padajo akcije pred du-vaško vlado, ker ponuja Šusteršič na-parlamentarni borzi še boljše. Sedaj je razumljivo, zakaj je Šusteršič na-

davno tega govoril v Ljubljani: »Mi Slovence smo prav tako pravaši, ka-kor Dalmatinci.« Ta sicer dragocena izpoved je bila odveč, zakaj v tem so bili prepričani vsi pošteni ljudje v Dalmaciji. Iz zloglasnega znanega li-sta je že zdavna odmevala overtura one akcije. Toda po zadnjih vesteh, ki smo jih dobili, dvomimo, da bi ta akcija uspela. Menda so se gospodje na Dunaju prepričali, v koliko je v resnici Šusteršič legitimiran, da predstavlja Dalmacijo in da jim pre-skrbi novo — Slovenijo.«

+ Iz upravnega sodnega dvora. 4. aprila bo pred upravnim dvorom ustnena obravnava na pritožbo mestne občine Idrija proti kranjske-mu deželnemu odboru zaradi črtanja nekega izdatka v letnem računu in potem zaradi občinskega proraču-na. 5. aprila je obravnava »Ljudske posojilnice« v Ljubljani proti finančni direkciji zaradi posebne dohoda-rine. 8. aprila je obravnava občine Gornja Krka proti naučenemu mini-strstvu zaradi volitev v krajevni šol-ski svet.

+ Sankcioniran deželni zakon. Cesar je s 14. marcem t. l. sankcioni-ral od kranjskega deželnega zbora sklenjeni zakonski načrt o fondu za deželno kulturo in gradnjo cest (de-želni melioracijski fond).

+ Iz poštne službe. Poštni kon-trolor Ivan Hafner v Ljubljani je imenovan za višjega kontrolorja na svojem dosedanem službenem me-stu.

+ Iz deželno-sodne jetnišnice. Nadzornik ženske kaznilnice v Be-gunjah Anton Straka je imenovan za kontrolorja deželno-sodne jetnišni-ce v Ljubljani.

+ Dobrodelna prireditve v prid dijaški kuhinji »Domovine« se vrši zanesljivo v soboto, dne 1. aprila t. l. v vseh gornjih prostorih »Narodnega doma«. Ker je mnogo dijaštva iz de-že, naj bi se pri tej priliki spomnilo »odločanje na deželi svojega dijaške-ga naraščanja« v Ljubljani, da ali mo-gobrojno prihiiti ta dan v Ljubljano prireditvi, ali pa vpošlje vsaj nek-akšek v prid »Domovine«.

+ Dobrodelna prireditve »Do-movine«. Vse gospe načelnice posa-meznih paviljonov in vse one gospo-dične, ki so že obljubile in ki bi še hotele sodelovati pri tej prireditvi, imajo jutri, sredo 29. t. m. ob 5. uri popoldne kratek sestanek v damski sobi »Narodnega doma«. Ker stojimo v obče v znamenju dobrodelnih pri-re-ditev, bi bilo z leti, da posveti vsaka narodno čuteča gospodična svoje mo-či tej prireditvi. Posebnih vabil k so-teleovanju se ne pošilja.

+ Mestni arhiv. »Slovenec« tr-di, da hoče mestni arhivar gospod Anton Aškerc iti v pokoj, naj bo »Slovenec« pomirjen; gospod Aškerc mu tega veselja ne stori.

+ Pesek contra Gaberc. Lastnik Hustrorvanega tednika, g. Pesek, je odsvolil svojega bivšega urednika G. Gaberca. Pri tej odsvolitvi sta si prišla v navskiž radi izpolnitve po-sledbe od strani lastnika lista gospoda Peska. Razpravljalo se je včeraj pred okrajnim civilnim sodiščem, kjer je hotel g. Gaberc svoje zahteve napram g. Pesku ugotoviti. Ker je bila sprava nemogoča, je okrajni sodnik g. Bulovec, razsodil, da go-spod Gaberc nima pravnega interesa tožiti za ugotovitev, in je tožbeni za-htevek zavrnil.

+ Več ozira. V nedeljo se je vrnil poseben vlak, ki je pripeljal nad 500 izletnikov iz Opatije. Dispozicija pa je bila pred peronom tako čudna, da je drug vlak tem izletnikom skoro klocala zapiral pot k izhodu. Toliko ozira bi vendar lahko imeli do izlet-nikov, da bi jim vsaj pustili prosto in neovirano pot, tako pa so morali v temni noči skoro vsi izletniki mi-mo drugega vlakca. — Tudi električ-na cestna železnica ni imela toliko ozira na te izletnike, da bi bila po-slala na kolodvor vsaj nekaj voz, da-siravno vemo, da so vozovi vedno na razpolago in da drži voz sredi noči na kolodvor ozir. nazaj, če se zljubi komu izmed višjih o tem času odpoto-vati ali pa priti nazaj!

+ Kako se varujemo nalezljivih bolezni? Z ozirom na koze, ki so se pojavile v ljubljanski okolici in na druge nalezljive bolezni, ki se leto za letom pojavljajo po mestih, še enkrat toplo priporočamo plakati »Nalezljive otroške bolezni« in sliki in be-sedi, ki ga je po docentu dr. Trump-pu priredil mestni zdravnik dr. De-meter Bleiweis - Trsteniški. Plakat nam v izvrstno uspehlih trobarvnih slikah in poljudnem popisu predču-je vse nalezljive bolezni ter ob enem navaja varnostne naprave. »Der Amtsarzt«, oficijalni organ avstrijs-kih uradnih zdravnikov poroča o njem: »Plakat je pred vsem uporaben za šole vseh vrst. Osebito bi se mor-al v korist učiteljem nahajati v vsa-ki konferenčni sobi, a tudi pri podu-ku higijene na učiteljskih bo dobro služil, ker se karakteristična slika mnogo bolj vglobi v spomin, kakor pa se tako dober popis.« Mi pa smo mnenja, da bi morali tudi vsi drugi prisadeti krogi nabaviti ta plakat, tedaj vsaka večja rodina, pred vsem

pa tovarne in podjetniki, ki imajo po-več delavcev. A tudi različna izobra-ževalna društva bodo koristila svo-jim članom, če razobesijo v društven-ih prostorih, čitalnicah, knjižnicah itd. plakati. Slike ne bodo le ljudstvu zarisale v spomin, kako izgleda ta ali ona nalezljiva bolezen, temveč ga bodo tudi vedno spominjale teli po-trebnih varnostnih naprav. — Plak-at nalepljen na lepenco je dobiti po 4 K izvod v »Narodni knjižnici«.

Tat v župnišču. 18. t. m. med ju-tranjo mašo se je splazil neznan tat v zaprto župnišče v Trzinu in ukra-del 8 K in krtačo. Skušal je tudi vdreti v neko zaprto sobo, kar se mu pa ni posrečilo. Tudi klet je obiskal in izpil nekaj vina ter vzel s seboj nekaj jakol. Na mestu je pustil gor-jačo, ki jo je očitvidno vzel s seboj v svojo obrambo.

In še enkrat vlom v župnišče. 25. t. m. dopoldan med mašo je vlo-mil neznan tat med mašo v Želini-ljah v zaprto župnišče in odnesel ku-harici 50 K, denarnico z 1 K 98 v in črn dežnik.

Rop. Preteklo soboto je šel neki 18letni deček iz Ljubljane, ko je pre-nočil v Domžalah, med 6. in 7. uro proti Ihanu. Zunaj Ihana se mu je pripeljal nasproti 11letni posestnikov sin Herman Grčar na kolesu. Tega je ustavil, se polastil njegovega kole-sa in se odpeljal v smeri proti Litiji. Med potjo je ponudil kolo nekemu mlinarju za 80 K. Oškodovanec pa je bil med tem že obvestil orožnike v Litiji, ki so roparja prijeli.

S Tomišlja se nam pošilja: Ni vredno, da bi odgovarjala ostudnemu dopisunu »Domoljuba«, ker si pa na-gromadil toliko laži v zadnjem »Do-moljubu«, evo ti odgovora. Res je pri nas jako veliko mož, ki so napredne-ga mišljenja in ti močje verjamejo vse, ako so prepričani, da je resnica in tudi na evangeli verujemo, gotovo bolj kot dopisunec »Domoljubovega« skrupulala. Dopisun se je obregnil tu-di ob našo hišo, češ, da je Čitalnica. Res je, da čitava napredne časopise in to brez ozira na vas, dopisun. Pa praviš, da rodi to slabe sadove. Pri nas je to čisto izključeno, kajti naj-manjšega dokaza nimate za to. Pred-bacivaš nama revščino, no, res nista bogata, a po svojih močeh sva skrebe-la za umrlo ženo-mater. Ako ste pa bili dopisun in tvoji pristaši res tako skrbni, pa bi bili prišli že takrat s svojim usmiljenim srecem na dan. Po-tom zvoniti ne pomagaj nič! Tebi, do-pisun, pa rečeva, da imaš jako dolg in obrekljiv jezik. Radi najinega pri-hranka si lahko ti in tvoji kompanjo-ni brez skrbi. Vas ne bova prosila mi-loščine, akoravno bi jo mogoče potrebovala. No, pa beraška palica je vsa-kemu zapisana, in menda tudi ose-bici »Domoljubovega« dopisa. Radi komandiranja vedi dopisun; mi hoče-mo le mir pred tabo in tvojimi, na-sprotno pa hočete vi gospodariti kot kak turški paša. O grozljivih pismih se pogovorimo pri zeleni mizi. Mi ne potrebujemo nikake voditeljice, mi delamo po svoji lastni pameti, seveda pri vas je to drugače, ko ima vsa od-ločnost le eden, drugi so pa sami ki-maveci. Poveva tudi, da gđna. učite-ljica ni delala liberalne politike in je tudi sedaj ne dela. Pač pa dela župnik raz leco prepri med svojimi farani s tem, da vedno hujša proti napred-nemu časopisu. A ob enem je pa to zelo dobra reklama za napredno časo-pisje, ker se ljudstvo čimdalje bolj zanima za njih vsebino. Jako vam je napoti oče gospodične učiteljice. Se-veda, ker vam večkrat kako grenko, toda resnično pove. Resnica v oči bo-de! Seveda vam tudi ni prav, ker je tako lepo preskrbljen za svoja stara leta pri svoji hčerki. Le premislite nekoliko četrto božjo zapoved, vi, kot pravi patentirani katoličani, pa bo-ste izprevideli, da postopa gđc. učite-ljica popolnoma po četrti božji zapo-vedi, ker skrbi za svoje onemoglo starše. Kako nizkoten si ti, dopisun, da predbacivaš gđc. učiteljici, da je skoro vsak teden bolna in ne more učiti ter da ne izpolnjuje svoje sta-novske dolžnosti. Zalučava ti v obraz, da si lažnjivec! Kadar boš pa ti, dopi-sun bolan, pa naredi rekurz do boga. Ako si poštenjak, ne skrivaj se pod krinko poslanske imunitete, temveč pridi s polnim imenom na dan. — Tomišelj, dne 18. marca 1911. — Juri Janežič, Peter Jane-žič.

Radi hudodelstva oskrumbe so zaprli Viktorja Zajca, trgovskega vajenca iz Ivančne gorice pri trgovcu Rojcu. Zlorabljal je namreč v za-dnjem času večkrat okoli šest let sta-ro Jožefo Š. in devetletno Ivano M. Orožnikom je prišlo to na uho in se ga oditrali v zapor v Višnjo goro.

Stavba novomeške gimnazije. Po zimi so navozili skoraj ves potreben stavbni material, zdaj pretekli te-den so pa začeli zidati na vzhodni strani temelj gimnazijskemu po-sloppu.

Preložena je cesta Brilja-Št. Pe-ter pri Novem mestu, in sicer med Gerlinčev in Gačnikovo hišo. Cesta bo dobro služila, ker na koncu drevore-da ne bo treba tako hitro in po takem

Klanen obračati. Vendar je preložena cesta ponekod v celoti dolžina. Ferličevih poslopj in pa nad Medvedovo hišo do Gačnikove hiše. Na obeh teh mestih je namreč zelo ozka in pri Gačnikovi hiši gre navzdol, takoj onstran pa hrib. Pri Ferličevi hiši bo morala biti tabla: počasi vozite!, ker se po preozki cesti ne vidi, če bi kdo nenadoma prišel s kolodvora. Pri Gačniku je pa premalo gorenjega vrta odkopanega in je cesta tu v nivoju prenizko izpeljana. Da bi voda ne tekla v hišo Medvedovega sosedu, to bi se bilo od pomoči za jarkom. Seveda bi bilo treba potem tudi staro cesto od Medvedu naprej nekoliko dvigniti do nove ceste.

Ciganska kupčija. Dne 18. januarja 1910 je bil v Novem mestu semenj. Tudi Tone Marn iz Šentrupe je prignal na semenj svojega konja. V Ferličevi gostilni so kar obstopili cigani Marna in mu niso dali miru, dokler ni zamenjal svojega konja za ciganskega. Seveda je moral doplačati še deset kron. Cigan Pavle, ki je bil dragonar, je zajezdil Marnovega konja in ga podil v galop proti kolodvoru. Marn je postavil novega konja v hlev in odšel po opravkih. Ker je Pavle »dragonar« prehodil gnel Marnovega konja, si je zlomil ta eno prvih nog. Nato je prišel nek drug cigan nazaj, dal Marnovem dekcu 6 kron nazaj, rekoč, da kup nič ne velja in je vzel ciganskega konja, pravzaprav ukradel, ker Marnovega ni prignal nazaj. Dolgo so iskali orožniki tistega cigana, ki je Marnu konja iz hleva vzel. Dne 24. t. m. je pa zasačila novomeška orožniška patrulja pri Zalogu tega cigana, ki ga zovejo Sim. Hudoroviča, in pa nekega čez 80 let starega Janeza Hudoroviča, ki je bil lani v Zužemberku zaprt, pa je z drugimi cigani vred v noči med 22. in 23. marcem ušel iz zapora. Oba so izročili sodišču, kjer jima bodo temeljito preiskali obisti in jetra.

Oko postave čuje. Iz Kostanjevice se nam piše: V jeseni leta 1909 je prodal Miloš Vidovič iz Osunje na Hrvaškem dva prešiča dvema Kranjcema, najbrže iz Novega mesta. Ker je bila takrat meja zaprta, bi se pravzaprav ne bilo smelo uvažati na Kranjsko prešičev, vendar to našega Vidoviča ni oviralo niti najmanj. Za gonjača je dal svojega stričnika Ilijo Vidoviča. O tem so poizvedovali orožniki takoj in dognali resnico. Tožena sta bila Miloš in Ilija Vidovič radi pregreška tihotapstva. Ker pa se mista zgledala pri sodišču, da bi se ju bilo moglo obsoditi, je bila izdana tiralica proti obema. Dne 23. t. m. so zasačili kostanjeviški orožniki v Kostanjevici Ilijo Vidoviča in so ga gnali v zapor novomeškega okrajnega sodišča, kjer bo razmišljal o čuječnosti postavnih organov.

Uboj pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Dne 13. februarja so imeli blizu Sv. Križa ženitovanje. Po stari navadi so prišli fantje voglarit. Ker so se pa sešli fantje iz različnih vasi in ker se navadno napijejo, je prišlo tudi tu v temi do male rabuke, pri kateri je bil na glavi nekoliko poškodovan petindvajsetletni viničar Martin Kranjc iz Zavod. Seveda ni prav nič vedel, kdo da ga je poškodoval. Na sumu pa je imel Miho Sintiča in Bernarda Martiča, oba 20letna posestnikova sina v Prušnji vasi, ker sta zelo divja in v strah in nadlego celi okolici. Ko je prišel Kranjc dne 12. marca v Staničevo gostilno pri Sv. Križu in je našel ondi Martiča in Sintiča v družbi več fantov, jih je začel zbadati, rekoč da že ve, kdo ga je na ženitovanju poškodoval in da bo s tem že obračunal. Beseda je dala besedo, nakar stopi Kranjc k Martiču in ga hoče vdariti s steklenico od piva po glavi, toda nek Stipanč mu je izvil steklenico iz rok, Martič pa je vdaril Kranjca s stolom po glavi. Nato je nastal vrišč in trušč ter splošen pretep. Gostilničar je pretepajoče fante izpeljal, zunaj pa se je pretep nadaljeval. Najprej je vrgel Stipanč Kranjca ob tla, Sintič in Martič pa sta ga obdelovala z odprtimi noži. Kranjc je zadobil na hrbtu in desnem stegnu mnogo poškodb ter je izgubil prav veliko krvi. Prepeljali so ga v Krško v bolnico, kjer mu je bilo pa vedno slabše. Izgubil je nazadnje zavest in je dne 19. t. m. vsled prizadetih mu ran umrl. Čuje se, da sta hotela Martič in Sintič pobegniti v Ameriko, pa so ju še prav čas prijeli orožniki in ju odgnali v zapore kostanjeviške sodnije.

Tudi moister! Ne samo dr. Vidmar v šahu, marveč tudi Jože Slak, po domače Janžgarjev, je moister v svoji stroki. Star je komaj 16 let in doma z Malega vrha pri Mirni peči, pa je začel ponarejati kovan denar. Ponaredil je 20kronske komade tako, da je udaril košček svinca na pravi denar in potem obrezal svinček. Seveda je na tem denarju vse narobe, številke in črke. Vendar je opetovano kaj kupil in menjal ponarejen denar v Kostanjevici prodajalni v Mirni peči, dokler mu niso prišli na sled. Na ponarejen denarju se vidi, da ga je ponarejal neizkušeni otrok. Ali

je ta čin tudi posledica denarne krize v Avstriji?

Roparjev se je bal in pred orožniki je zbežal. Pot čez Gorjance je bila svoj čas na glasu kot skrajno nevarna. Vedno se je zopet slišalo, da so našemu ljudstvu napadli posamične potnike, pa tudi cele skupine. Odkar je pa orožniška postaja na Cerovcu, so napadi popolnoma prenehali in zdaj ni lepšega in varnejšega izleta, osobito v maju, nego na vrh Gorjancev po krasno izpeljani državni cesti. Toda strah pred Gorjanci še tiči našemu ljudstvu v kosteh. Dne 21. marca zvečer je bilo popolnoma temno in megleno. Kakor skoraj vsako noč, je tudi ta večer patruliral orožnik Vidmar na vrhu Gorjancev po državni cesti. Od Hrastja gor se pripelje dolg gospodarski voz brez luči. Orožnik ga pozove na primerno daljavo, da se naj ustavi in legitimuje. Voznik pa, ki je imel bojda na vozu neko žensko, in ki je najbrž dremal, je mislil gotovo, da ga hoče kdo napasti in ubiti. Udaril je po konjih in jih zapodil v kalop. Orožnik pa, ki je mislil, da voznik kljubuje, se je prijel za voz in tekla za vozom. Ker je zagrabil tudi za vajeti in jih vlekel, so zavili konji na kraj ceste in zadeli z vozom ob cestni kamen. Orožnik je med tem padel, vendar se menda ni poškodoval. Voznik pa je znova osvrknul konje in jih podil ter bil vesel, da je odbil njemu namenjeni roparski napad, ker v temi najbrže orožnika ni spoznal.

Iz Tržiča. Neusmiljena je smrt. S kruto roko poseže sedaj sem, sedaj tja in nešteto krat ugrabi bitje, ki bi bilo boljše, da bi se ga ognila. Tržičem Slovenstvu je zadala pretekli teden nenadomestno izgubo. Kdor ve, s kakimi težkočami se moramo boriti Slovenci v Tržiču proti gospodarsko močnejšemu tujcu za svoj obstanek, ta bo pač pojmlil, da je izguba vsakega posameznega bojovnika za našo sveto stvar, skoraj nenadomestna izguba za ves slovenski Tržič. Pred dobrimi desetimi leti je prišel Ivan Cizl, štajerski rojak, kot sodni kancelist v Tržič. Videl je žalostne razmere tržičke, videl kruto zatiranje slovenskega življa od strani priseljenskih tujcev, in zakravelo je njegovo rodoljubno srce. Posegel je aktivno v boj, in od tistega časa ne moremo zabeležiti ni najmanjšega dogodka v narodnem življenju tržičem, kamor ne bi posegla njegova spretna, srečna roka. Prvi njegov korak je bil, da se je vpisal za člana v slovensko bralno društvo, v istem času edino narodno društvo. In vseh deset let je živel — rekel bi — samo za to društvo. Vse težke boje, vse častne dneve tega društva je doživel, in edino veselje mu je bilo, da je društvo kljub vsem bojem vedno bolj uspevalo. Društvo pa ni pozabilo, koliko je temu možu dolžno za svoj prosep in podelilo mu je najvažnejšo funkcijo v društvu — blagajništvo. Z izredno vestnostjo in neumorno marljivostjo je vodil svoje posle kot društveni blagajnik, a poleg tega ni bilo ni ene slavnosti, pri kateri bi ne sodeloval kot aranžer. In ko so se pozneje ustanovila še druga narodna društva: podružnica sv. Cirila in Metoda, Sokol, podružnica planinskega društva, bil je vedno med prvimi, ki je z odkritosrčnim veseljem pozdravil vsak tak pojav v narodnem življenju, in podpiral vsako društvo z isto nesebičnostjo. A bil je, in ni ga več. Težka je izguba, ki je je zadela narodni Tržič, društva pa — osobito bralno društvo — so izgubila močan steb. Koliko nesoglasij, nastalih iz različnih naziranj, je izgladilo svojo mehko roko! Kolikokrat se je usula nezasluzeno cela ploha raznih očitanih na njega, ki je vedno le miril in gladil! Prestal in pozabil je vse, samo da je videl prosperovati slovensko stvar, za katero je gori z vsem svojim srcem. Dobro so poznala društva to njegovo tiho, zlato srce, in dobro pojmi to veliko izgubo, ki jih je zadela z njegovo smrtjo. Dokazala so to z venci, častno udeležbo in petjem pred hišo, v cerkvi in na grobu, pokazala so društva veliko spoštovanje do blagega pokojnika. Želeli bi pa, da bi si podali tudi posamezniki roke v spravo ob njegovem grobu, kajti to bi najlepše osvetlilo njegovo delo, kateremu je povsotil vse svoje bivanje v Tržiču. Ob spominu na Ivana Cizla naj izginejo vse najmanjše sence izmed nas, zasije naj nam solnce bratske ljubezni. To mu bo najlepši spomenik. Slava mu!

Aretaciji. Ko je v nedeljo z nekim zidarjem popivala neka 23letna deklica iz Medvod, je zidarju izmaknila iz žepa denarnico s 13 K. Po ovadbi jo je policija izsledila v neki gostilni in vtaknila v zapor. — V nedeljo je v Lettermannovem drevoredu beračil 21letni sedlar Filip Lukan iz Ljubnega na Gorenjskem, vled česar je bil aretovan. O Lukanu je policija izvedela, da je minul teden popival v Mariboru z nekim kmetom, kateri je bil vsled pijanosti pri mizi zaspal. Med tem mu je Lukan ukradel srebrno uro z verižico, kakor tudi denarnico, v kateri je imel 2 K 40 vin. denarja ter jo nato odkuril v

Ljubljano, kjer ga je zadel usoda. Oba so izročili okrajnemu sodišču. Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 110 Macedoncev in 35 Hrvatov. 69 Hrvatov se je odpeljalo v Inomst, 400 Lahov pa s posebnim vlakom na Dunaj.

V gostilni »Pri Krakovčanu« na Krakovskem nasipu je bil v nedeljo dopoldne med 11.—12. uro nov dežnik zamenjan. — Dotičnik se prosi, da ga istotam odda in dobi svojega nazaj, drugače se ga policijsko poišče.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 1 knjigovodja, 1 korespondent, 1 kontorist, 1 poslovodja, 2 potniki, 3 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik železninske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 1 kontoristinja, 1 blagajničarka, 8 prodajalk, 5 učenec, 3 učenke. Službe išče: 2 knjigovodja, 3 korespondenti, 4 kontoristi, 4 poslovodji, 3 potniki, 6 skladiščnikov, 24 pomočnikov mešane stroke, 8 pomočnikov železninske stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov speeerijske stroke, 4 pomočniki modne in galanterijske stroke, 8 kontoristinj, 9 blagajničark, 14 prodajalk, 5 učencev, 4 učenke. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Corrigendum. V včerajšnjem poročilu o koncertu »Glasbene Matice« v Opatici in na Sušaku je ostalo več tiskovnih napak, ki jih je treba popraviti. V drugi koloni v 2. vrsti od zgoraj se ima glasilni mesto »ovancije«, — pravilno »ovacije«, v isti koloni v 3. vrsti mesto »zavrnilo« — »zaorilic«, v tretji koloni v 21. vrsti od zgoraj mesto »dirigenta« — dirigenta, v isti koloni v 33. in 34. vrsti od zgoraj mesto »občudovanje« — »navdušenje«, v isti koloni v 20. vrsti od spodaj se ima stavček »Zato je sodba strokovnjaka zgolj tehtajoča, dočim je sodba odvisna zgolj iz trenutne impresije« glasilni tako-le: »Zato je sodba strokovnjaka zgolj tehtajoča, dočim je sodba laika odvisna zgolj iz trenutne impresije.«

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda poslal je odvetnik g. dr. Josip Kolšek 20 K v kazenski zadevi gđe. L. R. — g. M. Z. dogovorjene pokore, plačal Z. — Pepelnico sredo nabralo je omizje bistriške in trnovske elite v kolodvorski restavraciji v Trnovem 21 kron. Hvala dobrim darovalcem!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gđe. Marjeta Podkrajšek, otroška vrtnarica v Ormožu, 40 K, katere je zložila družba v Ormožu mesto venca na krsto pokojnega gospoda notarja Geršaka. Učenka IV. razreda v Kobaridu, Mar. Lenarčič, je poslala naši družbi razbljenih poštnih znamk in stanjola ter eno krono in starega denarja za K 150. Nabirala bode še. Hvala iskrena!

Družbi sv. Cirila in Metoda je volil blagajnikom oficijal v Tržiču, Ivan Cizl, 400 K. To je četrta dedščina, katere je deležna letos družba sv. Cirila in Metoda. Rajnik si je postavil s tem blagim činom trajen spomin v našem narodu in želeli je, da si postavi s svojo oporoko tak spomenik vsak, komur je ljuba domovina slovenska. Umrlemu rodoljubu gospodu Cizlu časten spomin!

Pri »Prvi češki zavarovalnici« zavaroval se je za življenje g. V. F. družbi sv. Cirila in Metoda v korist, za sto kron. Hvala rodoljubnemu zavarovalcu! »Prva češka« pa naj pošlje naši družbi še mnogo zavarovalnih polie.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg.: 892. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Ocizla-Klanec-Materija (plačala 100 K); 893. c. kr. geometričar na Kranjskem; 894. Fran Zupančič, c. kr. geometer v Kranju. — Do tisoč treba še samo 107 kamnov!!!

»Češka šolska matica.« V nedeljo se je vršila v Pragi glavna splošna »Češka šolska matica«. Iz upravnega poročila je razvidno, da je imela »Matica« tekmo 30 let svojega obstoja 16.213.000 K dohodkov in 15.702.000 K izdatkov. Društveno premoženje brez rezervnih in penzijskih fondov znaša pol milijona kron. Številke govore!

Društvena naznanila.

Pisateljsko podporno društvo v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 2. aprila 1. 1911 ob 11. uri dopoldne v proslavo svojega petindvajsetletnega delovanja slavnostno akademijo v veliki dvorani »Mestnega doma«. Razpored Akademije: 1. Pozdrav druženega predsednika prof. Rajka Peruška. 2. Anton Nedved: »Prešernuski zbor, poje »Slavec«. 3. Meščanstvo in književnost, govori Dan Trstenjak. 4. Jakob Aljaž: »Na dan«; zbor, poje »Slavec«. Vstop prost. Akademija. Ob obilni udeležbi je predaval snodi g. E. Kristan v dvo-

rani »Mestnega doma« o Otoku Zupaničev. Govoril je o vzrokih zakaj umetnost danes vsaj navidez nima tal, zakaj ji manjka velikih talentov, ženinov. Smisel za umetnost živi v narodu, stremljenje po lepoti ima vsak, kdor pripada rodu človeškega imena. Stremljenje je to, da priprosti človek vsaj enkrat na teden vidi kaj posebnega. K temu se pridružijo še ceremonije, orglje, petje, kadilo. Vzrok leži v gospodarskem sistemu, ki tira vsakega brez razločka le k pridobivanju. Ta ne dopušča prostega časa k višjemu duševnemu življenju. Prodavalatelj obične razstave slik — kjer žal večinoma slike samevajo — in dokaže kako malo smisla se v obče kaže za pravo umetnost. Pelje nas v gledališče, kjer se največ ploska veseli vdovici ali grofu Luksenburškemu. Cel dan delam, reče večina, pusti me, moram se razstreti in razvedriti. — Bog naše dobe je zlato tele in to se ne umakne, tudi če pridejo bogovi umetnosti. Tega pa ne zasledujemo samo pri nas, marveč pri vseh narodih. — Toda večji narodi imajo dosti moči in če mi izgubimo eno duševno silo je več, kot če jih Francozi izgube 50 ali Angleži 100. — Bridke skušnje imamo Slovenci. — Imamo velika Prešerna — za njim pridejo pigmeji. — Eden pa je ostal med našimi novejšimi močmi, ki si je ostal vedno enak. V prvih pesmih »Časa opojnosti« je tak kakršen je v vseh poznejših, samo da se je izpopolnil. Krepek in popoln, mil kot sapica, cvetoč je njegov jezik, poln in lepodoneč. — Poje v najglobljih čustvih srca in najsmelejših mislih v najlepših slovenskih izrazih. — On je pesnik, ki ve, da življenje ne mine, in mora čakati od dne do dne, da mu življenje prinese kaj novega — on je tudi pravi učitelj naroda. In ravno v tem, da išče zaklade umetnosti in da jih bo še iskal, ima narod slovenski up, da jih še najde. Zato naj bi se mu narod približal, da čim lažje zajema iz njegovega življenja in nam nudi še več in krasno pravih slovenskih pesniških umetnin. Nato je predavalatelj izborno deklariral par pesmi iz »Časa opojnosti«, in med živahnim pritrdjevanjem in zahvalnim občinstvom zaključil prvi del predavanja.

XVIII. redni občni zbor pevskega društva »Slavec« vrši se v nedeljo, dne 9. aprila ob 2. uri popoldne v restavraciji »Narodnega doma«. Na sporedu je poleg običajnih točk tudi sprememba društvenih pravil.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani je imela včeraj popoldne ob 3. uri v mestni posvetovalnici svoj redni občni zbor. Predsednik zveze g. Franchetti je pozdravil udeležence, zahvalil se na obisku posebnemu deželanom, izmed katerih je bil klub odročnosti potovanja najboljši zastopnik Mokronog. Zahvalil se je ljubljanskemu magistratu za brezplačno prepušitev dvorane, posebnost pa za podeljeno podporo v znesku 400 K. Navzoča sta bila tudi združni instruktor dr. Blodig in mag. svetnik J. Šešek. Omenil je predsednik pred svojim poročilom, da je v oktobru minulega leta umrl načelnik gostilničarske zveze J. Tosti-velezaslužen član zveze, na kar so vznok sožalja zborovalci vstali s sedežev. V svojem poročilu je nadaljeval o notranjem delovanju dež. zveze. Omenil je tudi ustanovitev dež. zadruge fotografov, strokovne zadruge modistin, o nameravani preosnovi zadruge urarjev in optikov ter o predelanih zadrug sodarjev, knjigovozov in kamnosekov. Na informacijskem tečaju, ki ga je priredila trgovska in obrtna zbornica, je kot načelnik zveze predaval o pravilnem vodstvu obrtnih zadrug. Na prizadevanje dež. zveze obljubilo se je tudi sistemiziranje mesta zadružnega instruktora za Kranjsko, česar pa takoj še ne dopuščajo finančne razmere. Poročilo se je v zelo zahvalno na znanje. Blagajniško poročilo izkazuje koncem leta 1910 789 K 40 v čistejšega premoženja. Proračun za leto 1911 znaša dohodkov okroglo 705 K, ki se nabere iz zaostalih in navadnih prispevkov ter podpore mestne občine ljubljanske v znesku 400 K. Račun stroškov se z dohodki zenači, nakar se proračun soglasno sprejme. Posebno točko dnevnega reda je tvoril predlog, da ustanovi deželna zveza lastno posredovalnico za pomočnike in vajence. Predlog M. Valentiča naj bi ustanovila zveza le posredovalnico za vajence, pritrjuje tudi ostali zborovalci. Soglasno s tem se je izjavil tudi mag. svetnik J. Šešek. K temu predlogu je kaj umestno pojasnil g. Erjavčev moment, da dajejo razni zavodi, posebnost pa Salezijanski zavod jako pomankljiva priporočila o svojih gojenih. Dokazano je z nebroj slučajev, da pridejoravno od tam najslabši elementi, ki mojestrom veliko škodujejo. Predlaga, da deželna zveza opozori na to nedopustno početje, obenem pa naj se o tem obvesti tudi vodja sodnega oddelka za otroško varstvo g. svetnika Milčinega. Zastopnik iz Mokronoga g. Kunstele pozivlja deželno zvezo, da ukrene potrebne korake

proti največjim škodljivcem obrtnikov, takozvanim mojestrom-skazam. Sklenilo se je, da pošlje dež. zveza na dež. vlado resolucijo s prošnjo, da opozori nanje okrajna glavarstva, ki naj v takih slučajih strogo postopajo. Vporabljal naj bi se intenzivnejše tozadevni § 152. obrtnega reda. Na te mojstre — skaze naj bi tudi malo bolj pazili orožniki. O tej resoluciji se obvesti tudi trgovska in obrtna zbornica. Dalje se je na predlog g. Franchettija sklenilo po daljši debati, da ustanovi zveza nekaj informacijski interni obrtni svet. V njem bi bili zastopniki zveznih zadrug in njegov delokrog bi bil razmotrivanje in posvetovanje o raznih obrtnih zadevah, tičečih se dež. zveze. Načelnik se je nato zahvalil za obilno udeležbo in zborovanje zaključil.

Stanovsko društvo uradnikov c. kr. užitnine je imelo svoj redni letni občni zbor v soboto popoldne v prostorih Mikuzove gostilne v Kolodvorski ulici. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba iz Ljubljane in iz okolice povoljna. Predsednik g. Fr. Rupnik je v otvoritvenem nagovoru omenil, da se je med letom društvu od gotove strani nasprotovale. Razširjale so se neresenosti vesti, kojih posledice bi bile znane biti za društvo opasne. Dokazal je neresenost teh praznih govoric in pojasnil nasprotno pridobitve društva v tekočem letu, kakor, ugodno rešena prošnja za izboljšanje gmotnega položaja uradnikov. Vsakokratni odpust odbornikom društva za obisk društvenih sej, kakor odpust vsem članom za obisk občnega zbora. Tajnik je podal podrobno poročilo o notranjem delovanju društva in prebral zapisnik zadnjega občnega zbora. Po blagajnikovem poročilu, ki izkaže, da razpolaga društvo s 1154 K 40 v čistejšega kapitala, se je prešlo k volitvi novega odbora. Glasovali so po glasovnicah. Voljeni so bili: predsednik Fr. Rupnik, podpredsednik Anton Hafner, tajnik Iv. Tomažič, blagajnik Andrej Sever, odborniki: Iv. Zaggar, Fr. Strubelj, Jos. Miselj, Andrej Hvastja, Jakob Atrin, njihovi namestniki: Iv. Porent, Pavel Kranjc in Gašper Gela. Tajnikov namestnik Fr. Jelšnik in blagajnikov namestnik Ivan Fenc. — Pri točki slučajnosti se je soglasno sklenilo, da se dovoli kot prostovoljna podpora društva v znesku 200 K soprogi v slučaju smrti moža, mož pa dobi za slučaj smrti žene 100 K. Določilo se je tudi, kar je bilo že sedaj v navadi, da se v slučaju smrti katerega člana obveste vsi člani. Ker proti vsem tem določilom ni bilo odpora in so bili udeleženci z dosedanjim delovanjem društva zadovoljni je predsednik zborovanje zaključil.

Klub slov. amater - fotografov v Ljubljani. Kakor smo že poročali v listih priredi društvo »K. S. A. F.« prvo svojo razstavo. Otvori se meseca maja t. l. v umetniškem paviljonu g. R. Jakopiča skupno z običajno »Spomladansko umetniško razstavo«, na kateri bode poseben prostor določen za razstavo našega društva. Vse člane, ki se hočejo razstave udeležiti, uljudno prosimo, da nam to nemudoma javijo, da se jim potem pravočasno dopošljejo vsa tozadevna potrebna pojasnila. Pravico udeležbe na razstavi imajo le člani društva, zato se zaeno opozarja tudi vse amatere, ki še niso prijavljeni društvu in se žele razstave udeležiti, kakor tudi biti deležni vseh udeležnosti, ki bodo združene s to razstavo, da nemudoma javijo svoj pristop k društvu. Ker je to pri nas prva skupna umetni. amater-fotografska razstava, je želeli, da bi se je vsi naši amaterji v kolikor mogoče polnem številu udeležili. — Razstavljalcem, kakor tudi društvenim članom so na »Spomladanski umetniški razstavi« zagotovljene razne udeležnosti. — Prijave je pošiljati na društveni naslov: »Klub slov. amater - fotografov« v Ljubljani. — Odbor.

Klub slov. amater - fotografov v Ljubljani. Kot ustanovni član »Klub slov. amater - fotografov« je pristopil s prispevkom 100 K gospod Anton Kanc, trgovec s fotograf. potrebščinami, ter s tem podprl mlado društvo, ki ga zato svojim članom najtopleje priporoča.

Zadruga krojačev, krojačie in rokavičarjev v Ljubljani je imela v nedeljo pri Črnem orlu občni zbor. Zadruga je rešila 62 uradnih vlog mestnega magistrata, trgovske in obrtniške zbornice in c. kr. deželne vlade. Za podporni sklad se je vtičala vsota 420 K. Članov in članice je imela leta 1910 144, vajencev 17 in vajenk 48. Skušnje je napravilo 6 vajencev in 24 vajenk. Dohodkov je bilo 1170 K 56 v. Skupno imetje znaša koncem minulega leta 3011 K 91 vin., 2585 K 55 v. je naloženih v »Mestni hranilnici«. Pri volitvah so bili izvoljeni gg. Ivan Kersnič, Josip Gregorin, Anton Presker, Vanak, Avgust Zupančič, Ivan Kreč, Ivan Mohorič, Ivan Slana in Matej Držaj. Prispevek za obrtno nadaljevalno šolo se določa za vsakega vajenca na 1 krono, doklada za vsakega člana 2 K. O plačilih tabeli se je razvila precej

burna debata vsled česar se je sklenilo tozadevno sklicati izredni občni zbor. Načelniku g. Jeločniku je votal občni zbor 100 K nagrade za njegov trud. Govoril je še obrtni inštruktor g. dr. Blodig, ki je poudarjal plodovitost dela te zadrage.

Rdeči križ. Pod pokroviteljstvom Njene ces. in kralj. visokosti presvetle gospe nadvojvodinje Marije Kristine stoječega dež. in gospejega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko občni zbor bo dne 3. aprila 1911 ob polu 5. uri popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade (II. nadstropje), Bleiweisova cesta. Ako ne bi bil občni zbor ob polu 5. uri sklepčen, vršil se bo drugi zbor ob 5. uri ne glede na število navzočih udov.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju v Ljubljani ima svoj redni letni zbor v sredo 29. t. m. ob 6. uri zvečer v dvorani mestnega magistrata.

Domžalski Sokolski zlet. Da se omogoči večja udeležba, se je sporazumno z Ljubljanskim sokolsko župno, Sokolsko župo Ljubljana I., Gorenjsko sokolsko župo ter z domžalskim Sokolom preložil domžalski Sokolski zlet na nedeljo, dne 6. avgusta 1911.

II. zlet Gorenjske sokolske župe se bo vršil v nedeljo, dne 9. julija 1911 v Škofji Loki. Ob tej priliki bo tudi tamošnje sokolsko društvo razvil svoj prapor. Spričo tega je za stalno pričakovati, da stori vsak gorenjski Sokol svojo dolžnost in politični isti dan s svojimi sobraty v naše prijazno gorenjsko mesto Škofjo Loko. Ravno tako se nadejamo, da se bodo tega redkega slavlja udeležile tudi vse ostale naše sokolske župe in njih društva, ter da pošljejo v čim največjem številu svoje krepke sokolske čete k našim čilim Gorenjcem! Na našem lepem Gorenjskem bo našel vsakdo zavedno in gostoljubno slovensko ljudstvo, ki je še posebno ponosno na svoje krasno se razvijajoče Sokolstvo. Na tem izletu se bodo izvajale proste in orodne vaje in vršile tekme, kakor je o tem poročal zadnji Vestnik gorenjske sokolske župe. Za zdaj opozarjamo na ta zlet in razvijte prapora mladega, a čvrstega škofjeloškega Sokola in prosimo vsa naša narodna društva, da se pri svojih prireditvah ozirajo na dan 9. julija. Spored slavlja in druge podrobnosti se bodo še pravočasno objavile. Na zdar!

Dramatični odsek »Sokola« Litija - Smartno priredi na večer 2. aprila 1911 ob 8. uri zvečer v dvorani na »Postie« v Litiji Jakob Dolinarjevo malomestno šaloigro v treh dejanjih »Cigani«. Pospesna vabila se ne razpošiljajo. Vstopnice se dobe pri g. Valentinu Tiču, brivcu v Litiji in pa pred predstavo ob 7. uri naprej pri blagajni. Imenik gđ. igralci in g. igralcev je na razpolago brezplačno.

Sokol v Hrastniku je imel za svoj »Dom« ob 16. februarja t. l. dohodkov (vštevši obresti 76 K 61 v) 3775 K 49 v stroškov (za bloke, znamke, papir, kuverte itd.) 291 K 03 v, torej gotovine 3484 K 46 v, kateri znesek je naložen v hranilnici na Dolu. Ker manjka še mnogo, mnogo tisočakov, prosimo rodoljubne širom slovenske domovine, da nam pridejo v pomoč. Zlasti tudi Hrastničane prosimo, da nas pričnejo že podpirati, kajti skoro ves ta denar je prišel od drugod. Hrastničanje, kdor hitro da, dvakrat da! — Odbor.

Slov. akad. društvo »Adrija« v Pragi. Na zadnjem občnem zboru si je izvolilo ta-le odbor za letni tečaj: Predsednik: med. Ivan Jurečko; podpredsednik: jur. Franc Rapotec; tajnik: jur. Milan Lemež; blagajnik: teh. Anton Ozvald; knjižničar: teh. Drago Leskovšek; časniki: jur. Jože Bohinjec; gospodar: teh. Anton Terčič; namestniki: med. Boris Šlajmer in teh. Franc Novak; preglednika: med. Bruno Weigl in teh. Franc Zelenko.

Klub slovenskih tehnikov v Pragi si je izvolil za letni tečaj naslednji odbor: Predsednik: J. Jelenec, podpredsednik: A. Ozvald, tajnik: V. Zorman, blagajnik: G. Zupančič, knjižničar: D. Leskovšek, preglednika: J. Mačkovšek in J. Lehen.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes, v torek zvečer, gostuje v Loharjevi opereti »Vesela vdova« operna in operetna pevka gđe. N. Saldini, član novega mestnega gledališča v Pardubicah, na angažmā za bodočo sezono. Gđe. Saldini je operna mlado-dramatična in prva operetna pevka, torej ne morda operetna subreta. Zelenela je gostovati kot »Mignon«, »Prodana nevesta« ali »Nurri«; ker pa te opere letos niso bile na repertoarju, poje pevsko operetno vlogo Hane Glavarijeve v »Veseli vdovi«. Predstava se vrši za par-abonente. — V četrtak ima častni večer g. Fran Bohuslav v opereti »Vesela vdova« (za nepar abonente).

Slovensko gledališče. Zadnja dramska predstava v letošnji sezoni nam je prinesla izvirno noviteto Etbin Kristanovo dramo: »Samosvoja«. Kakor ne more taj drami nihče odre-

kati odličnega mesta v dramatski literaturi, tako tudi ne more nihče trditi, da je to delo izklesano in dohro za oder. Da se bode lahko obdržala ta drama stalno na repertoarju, treba ji bode marsikakega popravila, in prvi vrsti skrenjaja. Na vsak način je treba, da se III. in IV. dejanje na kak mogoč način združita, nekaj nepotrebnega bi se lahko brez škode črtalo, na ta način bi bilo to doseženo. Sicer pa se dramo proti svoji naravni volji siloma naprej vleče, dasiravno bi bil logičen konec v onem trenutku ko napravi Komar Rometu ponudbo, da lahko prekoplje ves svet, samo, da ostane njegova lastnina. Vsak človek bi na to pristal, le Rome ne, in to mesto je sila nenaravno, a ob enem je nekaj vzrok, da se more drama nadaljevati, dasiravno ni to več samosvojost, temveč že pretirane kaprice. Značaj se prav dobro orisani, posebno verno je podana slika našega človeka-Komarja. Plemenit skozi in skozi, spravljen do skrajne meje, blaznoljubec rodnemu grudo. Manj posrečen se nam zdi značaj arheologa Romet, kajti vzet ni iz življenja, zato tudi ne vzbudi in ne more dobiti prave reprodukcije. Toliko o delu samem. Neodpustno je, da se je vprizorila ta drama ravno na dan izleta »Glasbene Matice«, ko se je moralo vendar vedeti, da bode obisk skrajno slab. Cela vprizoritev je bila takorekoč v rokah suflerke, če bi se ta odvedala, pa bi bilo v kolestih običaj, tako se je pa vendar po vseh krikih in težavah s spominom posrečilo priti po 11. uri do konca. Samo dva sta znala vlogi in ta sta bila g. Nučič in g. Skrbinek. Nučič je bil izobren in za uspeh se ima g. Kristan zahvaliti njemu. Mestoma je pustil sicer prodrati zopet oni pathos, vendar ne na očito škodo vloge. G. Skrbinek je to pot izvrstno kopiral pravega uradnika-štreberja, očitali mu ne moremo prav ničesar. G. Verovšek je kot vstvarjen za vpodabljanje kmečkih tipov. Sicer se je pustil mestoma zapeljati v svoje šablonsko igranje, vzbudil s tem na galeriji in dijaški neprimeren smeh, v obče pa bi bil prav dober, če bi znal svojo vlogo gladko. G. Bukšek naj v podobnih slučajih govori konsekvntno. Gospod Simaček je podal tip profesorja, ki nima v dvorani sami pravega mesta, preveč leseno in docela mrtvo. Gđc. Šetrlilova se je prilagodila obćim razmeram in je podala v svoji Ivanka nekaj splošnega in ne tega, kar je mislil pisatelj. Dalje so se udeležili te glavne skušnje izvirne slovenske drame g. Danilova, g. Bukškova, gospod Danilo, Razberger, Grom in Peček brez vsake posebne nezdode. Slabo znamenje je za nas, da se izvirne drame tako površno vprizorjajo, med tem ko praznujejo drugi narodi take dneve kot nekaj narodne praznik, pri nas mnogi niti ne vedo, kdo je Etbin Kristan. Pred razprodano hišo se igrajo drugod vprvič vprizorjene izvirne stvari, pri nas pa gledajo iz vseh koncev in kotov votli strahovi na igralca. Spričo vseh teh mnogih neprilik je drama v splošnem ugajala, ploskanja je bilo dosti, avtorja je publika v tretjem dejanju dvakrat poklicala na oder. Tako se je torej zaključila letošnja sezija slovenske drame. — V soboto in nedeljo popoldan sta se na korist dramskemu osebju vprizorili burki Lumpacij Vagabund ter Robert in Bertram, ki sta vsakokrat spričo ugodnih okolnosti privabila še dosti občinstva v gledališče. Natančneje ocenjevanje bi bilo le na slabo oni dobri zabavi, ki se je nudila obakrat. b

Razgled po slovanskem svetu.

— **Pravni načrt jugoslovanske enciklopedije.** V soboto, dne 25. marca ob 11. popoldne je bila v »Jugoslovanski Akademiji znanosti in umetnosti« v Zagrebu seja, ki so se je s hrvaške strani udeležili profesor Manojlović (namesto obojelega predsednika Smičiklase), profesor Mavrović in profesor Šilović, s slovenske strani pa višesodni svetnik Fr. Višnikar kot slovenski referent, dr. Danilo Majaron in dr. F. Mohorić.

— **Predavanje dr. Fr. Mohorića v hrvaškem »Pravničnem društvu«.** V petek, dne 24. t. m. ob 6. zvečer, na zagrebškem vseučilišču predaval naš marljivi juridični pisatelj dr. Fr. Mohorić o temi: »Nauk o nasprotnem sporazumu«. Predavanja, ki ga je priredilo »Pravniško društvo«, so se udeležili najodličnejši pravni krogi in veliko število vseučiliškega dijaštva. Sprejel je predavatelja in ostale goste dekan juridične fakultete prof. Polić, pozdravil pa društvo, podpredsednik septemro profesor Posilović; navzoči so bili na pr. prof. Lovrić, Mavrović, sodni svetnik Stameer, dr. Ružić, dr. Ortner itd. Naravno, da ni manjkal profesor dr. Šilović, ki je duša celga pokreta in neumorno delaven. Izmed Slovencev

naj omenjamo predsednika »Pravniškega« dr. Danila Majarona, višjesodnega svetnika Fr. Višnikarja, dr. Stikerja in dr. Predavanja je trajalo nad 1½ ure. Vso hvalo zaslužita naši pravniški društvi, ki s tako realnimi sredstvi izkušata pospešiti slovensko hrvaško edinstvo, zlasti pa gg. urednika naših juridičnih glasil »Pravniškega Mesečnika« in »Pravnika«, prof. Šilović in dr. Majaron, ki z vnmom gojita to misel; hvala in čestitka pa gre dr. Mohoriću, ki je prvi in to v slovenskem jeziku predaval na hrvaškem vseučilišču, tem našim najbližnjem kulturnem središču ter dosegel krasen uspeh. Burni aplavz koncu predavanja je bil tega dokaz.

— **Vseslovanski časnikiški kongres v Belgradu.** Dne 10., 11., 12. in 13. julija po novem koledarju se vrši v Belgradu X. vseslovanski časnikiški kongres in prva razstava slovanskih časopisov. S to razstavo se proslavi v Belgradu 10letnica obstoja in delovanja »Vseslovanske časnikiške Zveze«, ki sestoji iz 10 društev čeških, ruskih, poljskih, srpskih, bolgarskih, slovenskih in hrvaških časnikarjev in šteje čez 500 članov. V Belgradu se priredijo velike slovesnosti in izlet na Doljno Donavo, romantični Gjerdap (Železna Vrata). Da bo ta kongres tem lepše uspel in da bi srpski časnikarji enotno nastopili, spojili sta se v Belgradu obe dosedanjči časnikarški društvi v eno »Srpsko Novinarsko Uduženje«, ki obstoji 30 let in ki šteje preko 80 članov in v čegar odboru so zastopana razun sedem izbranih članov še uredništva vseh belgrajskih političnih listov s svojimi delegati. Za predsednika »Srpskega Novinarskega Uduženja« je bil izvoljen Branislav Nušić, za podpredsednika Radivoj Popović, narodni poslanec, ter Mile Pavlović, urednik »Odjeka«, za tajnike: Ivan Ivanić in Milan Gjorgjević; za blagajnike: P. Despotović, direktor »Srpske Zastave« in »Tribune«; za knjižničarja: Branko Lazarević, korespondent »Nov. Vremena«. Častni predsednik je že več let Stevan Curčić, direktor »Beogradskih Novina«. Na seji »Novinarskega Uduženja« v Belgradu je bil sprejet projekt programa za kongres in razstavo časopisov. Kongres se sestane v prostorih »Narodne Skupštine« (parlamentu). Zbranih je 9 sekcij: parlamentarna, finančna, gospodarska, uredniška, korespondenčna (Pressbureau kongresa), komite za zabave, ekskurzije, hankete, theatre parée, komite za časopisno razstavo in osnivanje slovenske telegrafске agencije v Belgradu. Vse te sekcije so začele svoje delovanje s pripravi za zasedanje vseslovanskega časnikiškega kongresa in razstave v Belgradu.

— **Razstava slovanskih časopisov.** (Kako se je pojavil predlog. — Navodilo za razstavo.) Istodobno z zasedanjem vseslovanskega časnikiškega kongresa v Belgradu od 10. do 14. julija se priredi prva in do sedaj edina razstava slovanskih novin in časopisov. Te dni je pričela svoje delovanje posebna sekcija »Srpskega novinarskega uduženja«, ki je prevzela priprave za to na Balkanu in v Slovanstvu v obče edino prvo razstavo, da pokaže razvoj slovanskega časnikištva. Obenem se proslavi s to razstavo tudi desetletni jubilej postanka in delovanja »Slovenske časnikiške zveze«, ki bo imela v Belgradu tudi svoj X. jubilarni kongres. Predlog za to razstavo je potekel od srbske strani. Na seji glavnega odbora »Slov. Časnikiške Zveze« v Pragi (v začetku prošlega leta) je sprožil in obrazložil pristni srbski delegat Ivan Ivanić obširno svoj predlog, da se priredi v Belgradu tega leta prva razstava slovanskih časopisov. Njegov predlog so podpirali Srb gospod Peter Despotović, direktor »Srbs. Zastave«, in Čeb I. Mišković, urednik »Naše Hlasi«. Predlog so odobrvali in mu obljubili vsestransko pomoč: V. Klofača, I. Holčček, I. Hejret, Nikolov, A. Kunta, V. Červinka itd. Nesoglasje je vladalo samo v tem, da-li se naj ta razstava priredi v večjem ali manjšem stilu. Bolgar, g. Nikolov, je bil zato, da naj bo razstava časopisov v Belgradu samo srpska ali jugoslovanska, in tega mišljenja so bili še nekateri člani glavnega odbora, ali g. Ivanić je s pomočjo g. Klofača in Holččka uspeli, da pridobi s pomočjo tehničnih razlogov za svoje stališče glavni odbor »Slov. čas. zveze« in končno je bilo sklenjeno, da se priredi v Belgradu razstava časopisov v velikem stilu — vseslovanska, »Zveza« je naprosila »Srpske Novinarske Uduženje«, da prevzame poleg kongresa tudi prireditve te razstave, kar je uduženje sprejelo in tudi že začelo svoje delovanje. Poleg članov »Uduženja« nahajata se v tej sekciji še okoli deset njegovih prijateljev, književnikov in višesodnih slovanskih jeziki. Preko »Zveze« slovanskih časnikarjev se posujejo redakcije vseh slovanskih listov, da po-

šljejo po 1 izvod svojih listov na razstavo; tam, kjer ni časnikarskih društev, kakor v Rusiji, na Slovaškem, Črni gori, Istri in v Lužički Srbiji, se bodo obrnili na vsak list posebe in ga povabili na razstavo. Kakor se kaže, je že gotova izložba čeških listov po prizadevanju g. Fr. Hovorka v Pragi zagotovljena. Srbski sekciji razstave se posveča posebna skrb, ker tu se izlože vsi srbski listi še iz XVIII. veka in pokaže se razvoj srbskega časopisja. Za časa razstave izide tudi prvi katalog (bibliografija) vsega slovanskega časopisja in se razdeli na razstavi. Adresa za pošiljanje dveh primerov časopisov: »Srbsko Novinarsko Uduženje« (Za izložbu), Belgrad.

— **Vladna podpora »Hrvaški sokolski Zvezi« za tekmo v Turinu.** Hrvaška vlada je dovolila »Hrvaški sokolski Zvezi« v Zagrebu 2000 K podpore za udeležbo hrvaških Sokolov na mednarodni gimnastiški tekmi v Turinu. Slovenski Sokoli so se z uspehom udeležili mednarodne tekme v Luksemburgu in se udeležijo tudi letošnje tekme v Turinu, a naši vladi ne pride niti na misel, da bi »Slovenski sokolski Zvezi« naklonila kakšno podporo. V Avstriji se pač dajejo podpore samo — Nemcem.

— **Skupščina »Matice Hrvatske«.** »Matica Hrvatska« je imela preteklo soboto svojo letno skupščino, ki so se udeležili: predsednik »Slovenske Matice« dr. Fran Ilešič, predsednik »Pravnika« dr. Danilo Majaron, deželni poslanec, nadsvetnik Fran Višnikar, odbornik »Slovenske Matice« dr. Fran Mohorić in tiskarnar Dragotin Hribar, vsi iz Ljubljane, blagajnik »Srbske književne zadruge« v Belgradu, vseučiliški profesor dr. Jovan Škerlić in ravnatelj belgradske gimnazije Hinko Siller. Predsednik »Matice Hrvatske«, dr. Oton Kučera, je najprvo iskreno pozdravil slovenske in srbske goste ter nato obširno razpravljal o misiji »Matice Hrvatske«. V imenu Slovencev se je na pozdravu zahvalil dr. Franc Ilešič, ki je nato v svojem govoru vsestransko razmotril vprašanje uspešnega kulturnega delovanja. Med drugim je naglašal, da je brezpozojno potrebno, da se kulturno delovanje postavi na temelj naprednega principa. Konservatizem ne sme biti podlaga, na kateri bi slovanstvo gradilo svojo bodočnost. Slovanstvo mora svojo bodočnost graditi edino na naprednem načelu, ker je »dino ta princip jamstvo in pogoj za uspešen razvoj, kakor se to vidi pri drugih prosvetljenih narodih in pri ostalih slovanskih bratih. Tudi Hrvati ne smejo v tem oziru delati nobene izjeme. Konservatizem povzroča tudi nesocialno mišljenje, ki ga je treba najostreje obsoditi. Dr. Ilešičev govor je izzval splošno odobravanje. Nato je govoril v imenu »Srbske književne zadruge« dr. Jovan Škerlić, ki je v svojem govoru poudarjal, da je kulturna vez, ki sta jo v zadnjem času sklenili »Matica Hrvatska« in »Srbska književna zadruga«, dogodek zgodovinske važnosti. — Tajniško poročilo je podal profesor dr. Albert Bazala, blagajniško pa blagajnik profesor Oton Bošnjak. »Matica Hrvatska« je imela lansko leto glasom tega poročila 175.333 K dohodkov in 172.585 K stroškov. Društveno premoženje je znašalo 478.879 K, razne ustanove pa 211.310 K. Pri nadomestnih volitvah so bili v odbor izvoljeni: dr. Gruber, dr. Čačković, dr. Alb. Bazala, Tomislav Krizman, dr. Šišić, dr. Plavešić in dr. Ivšić.

izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Tako je, če je mož v Ameriki. Neka M. S., posestnikova žena iz Negastrma pri Moravčah, katere mož je že eno leto v Ameriki, je imela pred kratkem pri tukajšnji deželni sodnijski pravdo radi najmlajšega svojega otroka, proti dozdnevemu otrokovemu očetu Franu O. od istotam. Pravdo je zgubila, ker je njen mož prekasno odšel od doma. Po razpravi so trčili pred Figovcem nasprotniki skupaj. Pri tem je rekla mati: »Tvoj otrok je in brez dote, če ga ne bi redila, bi moral iti na sosesčino.« Nato je pristavila neka priča: »Ja, ja; boljše se je postopiti omožene ženske kot dekleta, ker omoženi ženski ni treba plačevati.« Ogorčen od teh in morda še drugih besedi, — kar je pri ženskih kaj verjetno, je pokazal za njimi »osle«. To obožene sam prizna. Klub vsem zanj olajševalnim okoliščinam pa je bil priznan krivim, da je oboženko s tovarišicami vred s tem izročal javnemu zasmešanju in bil obsojen na 30 K globe ali 4 dni zapora.

Prva kazen. Kako nepremišljena so naša dekleta, ki pridejo v mesto v službo, nam kaže današnji slučaj. Stalo je pred sodnikom mlado, neizkušeno dekle, ki je v svoji lahkomiselnosti hotelo odnesti povodno odhoda iz službe nekaj gospodinjskega

blaga. Ko se ji je dejanje dokazalo, je tatvino jokaje in skesano priznala. Videle se je dekletu, da ima še čut pravčnosti in čast v sebi, vendar je pri tem tragično in žalostno to, da je prvi zapor najhujšarnejši in zna biti posebno pri slabejih značajih usoden za celo življenje.

Pomladanska ljubezen. Pomladi, ko se obuja in prerodi vsa narava v novo življenje, ko trepeče in drhti cel priroda v naravnem objemu, se pojavlja v obče tudi ljubezen v večji meri in razprostre svoja gorka krila po širnem stvarstvu. — To je pojav, ki ga redno opažamo, in ki so ga že opetovano jako lepo opevali razni pesniki. — Toda čudno. — Dogodki pred sodiščem nam vsiljujejo opravičen dvom v ta naravni zakon. — Nič manj kot tri sodne ukore je bil primoran izreči danes sodnik pred okrajnim sodiščem surovim soprogom, ki so pretepali svoje žene. — Morda, edino mogoče je slučaj, da je ljubezen pri njih izgrešila pravi cilj in se pojavila v večji meri, tam, kjer se ne bi smela. — Pri četrtim podobnem slučaju pa niti ukor ni mogel več zadostovati. — Neki Janez Rudolf, bivši rudokop v raznih krajih, živi sedaj pri svoji ženi — v njeni bajti — v Trnovu pri Medvodah. — To je hudočno in hinavsko rafiniran nevhvaležnež, ki ne pojmi, kaj mu je za obstanek žena, kaj mu je družina, h kateri se je že opetovano izstradan, strgan in navidez skesan povrnil. — Tepel jo je brez povoda, tolkel, butal ob zid, grizel in sploh počel z njo surovosti, da se je zgrazala cela občina, ki je dala povod ovadbi. — On zanika smehljaje vse obtožbe, prezira spričevala oblastnih, ki ga kot takega spričujejo, ter hoče imeti za norca cel svet. — Dobil je za to preveliko ljubezen 6 tednov strogega zapora z 2 trdimi ležiščema tedensko. Smehljaje je prevzel tudi to kazen, in imel celo drznost prijaviti vsklik, ki mu bode brzkone to juho še bolj zabelil.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Rabuka v planinski koči. Trije drvarji, in sicer Franc Novak, Peter Peterlin in Janez Zalokar so praznovali letošnje novo leto v planinski koči na Mežakliji. Pili so žganje in bili židane volje, dokler jim ni pijača razgrela možganov. Tedaj so se pa stepili. Prvi je začel Novak udrihati s polenom po svojih tovariših. Pri tem je Zalokarju zlomil levo podlaketnico. Nato se je pa Peterlin lotil Novaka z nožem, ga urezal na levo stran vratu in mu prerezal dlan leve roke. Oba obdolženca se zagovarjata s silobranom. Obsojena sta bila vsak na 3 mesece ječe.

Tepež med prijatelji. France Peterlin, žagar v Mekinjah in France Korele, hlapec v Kamniku, sta si bila sicer prijatelja, a sta si vzlic temu na pustni večer skočila v las. Peterlin je v družbi svojega brata in drugih fantov popival v Avsenetjevi gostilni. Bil je tako korajžen, da je klical na korajžo z »auf«. To pa Koreleu zopet ni bilo všeč, ki je stal pred Prusnikovo krēmo. Prišlo je med njima do tepeža, pri čemer je Korele Peterlinu z nožem prerezal sklepe prstov na levi roki. Korele ta-ji, da bi bil on storilec, a podani dokazi za njegovo krivdo so bili taki, da mu to ni pomagalo. Obsojen je bil na 4 mesece ječe.

Zrtev treh sleparjev. V gostilni pri »Starem Tišlarju« v Kolodvorskih ulicah je služil za gostilniškega slugo 27 let stari Anton Spiljak iz Zagreba. Ta je dajal potuho dvema hrvaškima sleparjema, in sicer Gjuru Pripiču, 18 let staremu delavcu iz Siska in Lukli Vlačiču, ki sta imela tu svoje zavetišče. Dne 19. februarja se je pa iz Amerike vrnil domov Matija Seljak, posestnik iz Sela pri Žireh. Da bi se malo odpohil od trude polne vožnje, se je ustavil v tej obćenostni gostilni. Po dogovoru vseh treh Hrvatov, je bilo sklenjeno, opehariti ga za njegov denar. Seljak, ki se je bal za svoj denar in bil utrujen od vožnje, se je hotel s popoldanskim vlakom domu odpeljati, kar je tudi Spiljaku omenil. Ta ga je za znal pregovoriti, da je ostal. Začeli so z njim piti vino in pivo, ker pa ni bil mož pijače vaje, so ga kmalu opili. To pa je bil tisti trenotek, na katerega so čakali sleparji. Začeli so igrati na tri kvarte, in sicer na eno rdečo in dve črni. Seljak je bil taki siguran pri stavi na rdečo karto, da je kar 5 petdesetakov položil nanjo, a ko je obrnil, je bila črna barva. Z zadnjim denarjem 30 K je poskusil še enkrat na enak način svojo srečo, a je tudi izgubil. Sleparji so mu tekot par minut vzeli ves prilužek, 280 K, katerega je prinesel iz Amerike. Po dokončanem delu je ukazal Vlačič Spiljaku: »Hajd zdaj z njim na vlak, naj gre hudič, kamor hoče.« Ta ga je pograbil pod pazduho in peljal na vlak. Opeharjeni revež je bil tako vinen, da o vsem tem ničesar ne ve. Mestna policija je takoj aretovala

Papica, a Vladić jo je popihal. Zato je bilo strogo naročeno Špiljaku, da mora takoj policijo obvestiti, ko se Vladić vrne. In res se je drugi dan vrnil. Špiljak ga je opozoril, naj beži, ker ga policija išče. Špiljak je bil kaznovan z 8mesečno. Prpič pa s šestmesečno ječo. Po prestani kazni se bode ta pa iztirala iz avstrijskih kromovin.

Nasilni postopač. Delavec Martin Slovša z Ježice, brez stalnega bivališča, je postopač prve vrste, ter je bil že 21krat kaznovan. On sam priznava, da se je že dlje časa brez dela okoli klatil in od hiše do hiše beračil. Letos 10. t. m. je prišel v Postojno in v Garzaroljevi gostilni goste nadlegoval. Gostilničar je bil primoran poslati po stražnika, da odstrani nadležnega postopača. Ta ga je odvedel v občinski zapor. Med potjo se je pa jel obdolževal zoperstavljeni stražniku, hotel mu je spodbiti nogo, a je pri tem sam padel. Na tleh ležeč je prijel stražnika za nogo, da bi ga spravil na tla in potem ušel. K sreči je prišel drugi stražnik, nakar sta ga oba spravila v zapor. Njegovemu zagovoru, da je bil popolnoma pijan, ni hotelo sodišče verjeti ter ga je obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

Tatinski vlačugar. Zaradi tatvine 27krat predkaznovani Juri Rogelj iz Spod. Bernika, pekovski pomočnik brez stalnega bivališča, je tujemu imetju zelo nevaren. Vse te kazni, ki so ga zadele zaradi tatvine in vlačuganja, ga niso poboljšale. Sicer se izgovarja, da le takrat kraje, kadar je pijan. To je pa le piškav zagovor. Decembra meseca l. 1909 je ukradel Janezu Zupanu suknjo, vredno 12 K. Isti dan je pa Jožefu Zupanu na Hudem izmaknil suknjo in hlače. Suknjo je potem prodal na poti Zupanovemu sinu, ki jo je takoj kot očetovo last spoznal in mu jo je vzel s hlačami vred, ki jih je imel skrite pod svojim suknjem. Poklical je svojega očeta, ki je na prvi del, nakar sta mu dala vsak po bre. Francetu Rožiču, s katerim je bil znan in ga je celo pogostil, je ukradel tri dežnike in jih prodal. Na Bavarskem v Kiblingu je nekemu Alojziju Handljerju izmaknil žepno uro z verižico, srajco in jermena za čevlje. Rogelj pravi tatvine in kot star praktikus, prosi za milostno sodbo. Sodišče mu je za kazen prisodilo 18 mesecev težke ječe.

Razne stvari.

* **Železniška nesreča.** V Ocilli v Georgiji se je zgodila grozovita železniška nesreča. Ko je vozil brzovlak čez neki most, je skočilo pet vozov s tira in padlo v reko. Pravijo, da je našlo 40 potnikov v valovih smrti.

* **Zagorel umor.** Iz Londona se poroča, da so našli v neki vili v bližini Ashorda nekega Ludovika Bernita in njegovo soprogo umorjeno. Na zadnjih vratih vile so našli priplepljen list in na njem napisane besede: »Poslajte takoj po policijo!« Ljudje so nato udrli v vilo in našli ženo s preostreljeno glavo mrtvo. Bernita pa ustrelenega in s prezezanim vratom. O morilu od sedaj ni sledu, pač pa so videli ljudje nekega možkega, ki je bil Berntove že pred letom obiskal. Policija zasleduje storilca.

* **Velik požar.** V Hirschingu je izbruhnil, kakor se poroča iz Linca, velik požar, ki je upepelil 23 poslopij. Človeških žrtev požar ni zahteval in se tudi ni zgodila sicer nobena večja nesreča. Zgorelo pa je tudi nekaj živine, mnogo krme in poljedelskega orodja. Posebno hudo trpi sled požara 32 malih delavcev in obrtnikov, katerim je požar uničil vse imetje.

* **Menih Ilidor.** Menih Ilidor, ki je bil do nedavno v samostanu v Zarizynu, se je, kakor je že znano, strašno znesel nad rusko duno in nad ustavo. Sveti sinod je nato na zahtevo Stolipina zoper Ilidora odredil prognanstvo v neki samostan v guberniji Tula. Ilidor pa se je s svojimi privrženci zaklenil v samostan v Zarizynu in pred oltarjem prisegel, da ne bo ničesar jedel in ničesar pil, dokler se ne prekliče to prognanstvo. Nato je odposlal car enega svojih pomočnikov, da pregovori Ilidora k pokorščini, in res se je posrečilo spraviti meniha na kraj prognanstva. Par dni pozneje je pisal Ilidor svojim semenišnikom, da se bo kmalu vrnil, da začne iznova boj proti ustavi in verski toleranci. Sedaj je izvršil svoj sklep in se vrnil. Kljub temu pa, da je prisegel, da ne bo ničesar več zaval, dokler se ne prekliče povelje in kljub temu, da se to ni zgodilo in da je od tedaj preteklo že več mesecev, pa menih Ilidor še ni lakote umrl. Očividno je prelomil svojo prisego ali pa se godi nezasišlan čudež.

* **Ruski kmetje in nauk Tolstega.** V Vihartodi je živel bogat posestnik, z imenom Gendič, popolnoma po naukih velikega Leva Nikolajeviča. V zadnjih dneh pa so opazili nje-

govni prijatelji in domačini, da je začel zmedeno govoriti. Zbali so se, da zblazni in so poklicali zdravnika in streljača iz neke bolnišnice za živčno obolenje. Zdravnik je odredil, da ga morajo prepeljati v bolnišnico. Ko so ga pa hoteli odpeljati, so prišli kmetje s puškami in vilami in so hoteli zdravnika in streljača umoriti. Kmetje so namreč mislili, da hočeta ta dva odpeljati Gendiča v zapor. Le težko sta ušla zdravnik in streljnik smrti.

* **Prvi ženski poslanec.** Prvi ženski poslanec, gdč. Rogstad, je govoril večeraj prvič povodom posvetovanja o vojaškem proračunu. Med drugim je rekla: Rada bi označila svoje stališče napram vojaškim izdatkom. Prijateljca miru sem in se zavzemam za razsodišča. Upam, da izgine vojna in vojska enkrat popolnoma s sveta, kakor se je moralo umakniti pravo močnejšega nekdanj pravici. Zato pa nisem nasprotnica pametnega vojaškega proračuna. Imam zaupanje v vladu, da ni zahtevala več, kakor ju nujna potreba. Zato bom glasovala za proračun. Gdč. Rogstad je tedaj v vladni večini in je glasovala za vojni proračun kakor dr. Šusteršič, kar je tem bolj znamenito, ker so ženske navadno principijalno v opoziciji, vse kakor dr. Šusteršič. Morda je šla k njemu v šolo.

* **Kazen za slabo natakkanje.** Predvečerašnjem se je završil v Monakovem pred deželnim sodiščem proces proti najemniku Karlu Erwigu in štirim natakarkjem pivovarne Löwenbran, ki so bili vsi obtoženi zaradi goljufije zagrešene s tem, da so neprenehoma slabo natakali pivo ter s tem oškodovali goste. Pred prvim sodiščem so bili obtoženci oproščeni, državni pravdnik pa se je pritožil. Predvečerašnjim pa je bil po petdnevnem zaslišanju prič obsojen Erwig na 6 tednov ječe in 3000 mark globe. Tudi natakarkji so bili obsojeni.

* **Strahovi.** Iz Vinkovca v Slavoniji se poroča, da so videli že delj časa v Lazah tamošnji prebivalci na »Zidinah«, kjer je baje stala za turških časov cerkev, ponoči čudne blede luči, ki so se umikale ljudem, če so se jim bližali. Seveda so imeli to priprosti kmetje za čudež in so bili zelo prestrašeni. Noben človek se ni upal več na Zidine. To je zvedel tudi zagrebški starinoslovec Kovačević ter se podal v Vinkovce in od tam v Laze. Dal je kopati na Zidinah in našel mnogo človeških kosti, ki so ležale tam brez dvoma še iz turških časov. Prof. Kovačević je tudi sam opazil te luči in je konstatiral, da so samo posledica fosforesciranja.

* **Brezverskih učiteljev reši nas, gospod!** Kakšne brezprimerne budalosti rodi klerikalni fanatizem in klerikalno idiotstvo, to nam dokazuje v Altöttingu izhajajoči »Serafski prijatelj mladine«, ki predlaga nove prošnje pri litanijah, na primer: »Brezverskih učiteljev reši nas, gospod! — Brezverskih učiteljev in brezbožnih učencev reši nas, gospod!« Nadalje pa poziva ta prijatelj mladine: »Zapomnite si pred vsem, žene in matere, posebno za časa volitev: Vera in z njo čednost vaših otrok in sreča v hiši in v šoli je odvisna od vaših molitev in od volilnega lista vaših mož!« Lepa sprecies vere! Pa ni morda pri nas drugače, morda je še slabše!

* **Svetovna razstava v Bruslju in škandali.** Nezgode in nesreče, velike izgube, polome in požare, vse to je imela svetovna razstava v Bruslju, sedaj pridejo še poverebe. Kakor se zatrjuje se bodo odigrali v prihodnjih dneh veliki škandali. Predvsem so obdolženi najemniki plakotov, da so poverili 300.000 frankov iz reklamnega fonda. Potem je razstavni komite izplačal podjetnikom zabavnega etablissemana po požaru 500.000 frankov, med tem, ko drugi po požaru prizadeti niso dobili ničesar. Pričakovati je tedaj prav senzacionalnih škandalov.

* **Tako se dela pri vojaki.** Ko se je vrnil v soboto zvečer topničarski narednik Rudolf s svojo ženo in hčerko na svoj dom, ki stoji v neposredni bližini smodnišnice, ga je opozorila njegova žena, da se straža sumljivo bliža oknu njih stanovanja. Rudolf je šel nato ven, da skrega stražo, ta pa je zahteval od njega, da mu pove parolo. Ker se Rudolf za trikratni »Stoj« ni zmenil, je vojak ustrelil proti njemu, ga pa ni zadel. Topničar je hitel nato na stražnico in izposloval, da so Jesenoviči, ki je stal na straži, privezali za neko drevo, pred njega pa so postavili za stražo nekega pionirja, kateremu je Rudolf zapovedal, da mora takoj streljati na Jesenoviča če bi se hotel Jesenovič oprostiti. Res se je hotel Jesenovič iznebiti spon, tedaj pa je ustrelil pionir in ga zadel v prsi. S smrtno se borečega Jesenoviča so pustili nato še do jutra privezanega ob drevo ter so ga šele potem prenesli v bolnišnico. Narednika in pionirja so zaprli.

* **K požaru v New Yorku.** V sedmem nadstropju 10nadstropne hiše v New Yorku, kjer se je nahajala to-

varna za celotno id v šolani je bilo nastavljenih kakih 1500 delavcev in delavk, je izbruhnil iz do sedaj še neznanih vzrokov velik požar, ki se je z grozovito naglico razširil na vsa višja nadstropja. Ob 8. zvečer so bili na cesti zbrali že 53 mrtlice, izvedene mlade deklice, ki so bile poskakale iz oken in se pri tem ubile. Tudi v vzpenjači so našli mnogo mrtvih. Več ljudi se je poskusilo rešiti s tem, da so se oprijeli žic električnih napeljav in so hoteli na ta način priti na varno čez cesto. Tudi ti so se vsi ponesrečili, ker so se žice pod njih težo utrgale. Število vseh mrtvih znaša najbrže kakih 150, mnogo pa je strašno opečenih ali pa tudi drugače ranjenih. Govori se, da se je zgodila pred izbruhom požara huda eksplozija. Takozvane lestve za silo, ki so pritrjene zunaj na hiši, so bile popolnoma nerabljive, deloma ker bi bili morali oni, ki bi se jih hoteli poslužiti, naravnost skozi ogenj, deloma pa zato, ker so bile vse žareče ali pa tudi razjede. V mestu vlada veliko ogorčenje proti oblastim, ki so dovolile, da se etablira tako ognjunevarna tovarna sredi tako visokega poslopja. K sreči so držale železobetonske konstrukcije, sicer bi bila nesreča še veliko večja. Do polnoči so našli že nad 150 mrtvih, izvečine italijanske in inozemske deklice. Požar je nastal baje vsled poškodbe na dinamu.

Imenovanje pri deželnem odhodu.
Gospod dr. Branko Fischer in g. dr. J. Tomažič sta imenovana za koncipista.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slava deželnega odbora. — Demonstracije v Idriji.

Idrija, 28. marca. Zaradi podiranja Kobalove železobetonske kleti so se vršile tu snoči velikanske, toda mirne demonstracije zlasti pred Oswaldovo hišo in Didičevim hotelom. Razveljavljene volitve v celjski okoli.

Celje, 28. marca. Volitve v celjski okoliški občini so na vsi črti razveljavljene. Kakor je znano, so pri teh volitvah zmagali Slovenci, nemčurji pa so sramotno pogoreli.

Sprememba sistema?

Dunaj, 28. marca. V čeških parlamentarnih krogih se zatrjuje, da razpust poslanske zbornice še ni do cela gotova stvar. Ni izključeno, da se bo vladar odločil mesto za razpust parlamentu za spremembo sistema. V tem slučaju bo cesar sprejel demisijsko Bienenrthovega kabineta ter poveril sestavo novega ministrstva vitezu Bilinskemu.

Ministrski svet. — Razpust. — § 14. in ministri.

Dunaj, 28. marca. Danes ob desetih dopoldan se je sestal ministrski svet na posvetovanje, ki je trajalo do 1. popoldan, na kar so bila posvetovanja prekinjena in se nadaljujejo danes popoldan. Razvila se je debata glede razpusta parlamenta in v tej debati sta zlasti ministra Weisskirchner in Glombinski ostro nastopala proti temu, da bi bil parlament razpuščen, češ, da je ta najskrajnejši korak nepotreben.

Skoro gotovo pa je, da bo razpust parlamenta uradno razpelaščen že jutri.

Po prvem aprilu bo vlada uveljavila § 14. in skoraj gotovo je, da bodo na podlagi § 14. uveljavljene zakone podpisali tudi parlamentarni in polparlamentarni ministri in sicer dr. Weisskirchner, dr. Glombinski in dr. Hohenburger. »Arbeiterzeitung« kritikuje to v svojem jutranjem listu prav umetno, da bo Hohenburger, ki je leta 1899 v posebni interpelaciji označil rešitev budgetnega provizorija in rekrutnega kontingenta potom § 14. kot protinastaven zločin, sedaj brez pomisleka podpisal vse te protinastavnosti.

Vladne rešitve potem § 14.

Dunaj, 28. marca. Vlada bo potom § 14. po 1. aprilu rešila rekrutni kontingent, bančno predlogo in budgetni provizorij. O budgetnem provizoriju pa še ni povsem gotovo ali bo izšel kot 3mesečen provizorij ali pa kot celoleten. Trimesečen bi bil provizorij, če bi bile nove volitve v parlament meseca julija, celoleten pa če bi bile volitve jeseni. Za svoje posle vlada ne bo najela posojila, pač pa si je izmislila drug izhod, namreč ta, da si odpre pri raznih velikih bančnih zavodih kontokorent.

V parlamentu po odgojenju. — Klub. — Junji ali jesen?

Dunaj, 28. marca. V parlamentu vlada prav živahno gibanje, navzočih je mnogo poslancev in mnogo klubov se je sestalo k sejam, da se posvetujejo o svojem stališču napram odgojenju parlamenta ter izdelajo manifeste na volice z ozirom na bodoče volitve. Med poslanci vlada neenotnost ali naj se vse volitve junja

meseca ali pa šele v jeseni. Mestni poslanci so za volitve meseca junija med tem, ko so agrarni poslanci za jesen. Nemški »Nationalverband«. — Krščansko-socialno združenje. — Poljski klub.

Dunaj, 28. marca. Nemški »Nationalverband« je imel danes dopoldan sejo, ter je izdelal manifest na volice, v katerem dolži »Slovansko Enoto«, da je lahkomišno umorila parlament.

Krščansko-socialno združenje ima jutri plenarno sejo, v kateri bodo sklepali o tem, ali sme minister dr. Weisskirchner, kot član tega združenja, podpisati po § 14. sklenjene naredbe vlade.

* **Poljski klub** ima danes popoldan sejo.

Bienenrth pri cesarju.

Dunaj, 28. marca. Ministrski svet je prekinil sejo, na kar se je baron Bienenrth napotil k cesarju, da mu poroča o debati, ki se je vršila v ministrskem svetu. Zagotavlja se, da se bo našel modus, ki bo zagotovil tudi parlamentarnim ministrom, da bodo tudi za vlade § 14. lahko ostali v kabinetu. Ministrstvo bo namreč podalo formalno demisijsko, katere pa vladar ne bo sprejel.

Konferenca posameznih klubov.

Dunaj, 28. marca. Socijalno-demokratska zveza je imela danes dopoldne sejo, na kateri se je posvetovalo o volilni akciji socijalno-demokratske stranke za slučaj razpusta poslanske zbornice. Danes popoldne je sklical plenarno sejo tudi poljski klub. Jutri dopoldne zboruje tudi krščansko-socialna zveza.

Odgojenje državnega zbora in listi.

Praga, 28. marca. Odgojenje državnega zbora smatra vsa češka javnost za glavno zmago »Slovanske Enote« nad sistemom ministrskega predsednika Bienenrtha. Vsi češki listi se bavijo z odgojenjem in vsi so edini, da je odgojenje zmaga prodirajoče misli. »Narodni Listi« poudarjajo, da se je pokazalo, da češki poslanci v delegaciji kot taki in kot člani »Slovanske Enote« nepremagljiva moč. Poslanec Choc kaže v »Samostatnosti«, da je centralizem v Avstriji nemogoč in pogubonos. Avstrijec Udžral se bavi z odgojenjem v agrarnem listu »Venkov« ter poudarja, če naj se razmere v parlamentu trajno zboljšajo, se mora do sedanjih vladni sistem s korenino izrebiti, ter vidi v odgojenju poslanskega zbora, korak k uničenju tega sistema.

Dunaj, 28. marca. V krogih vladnih strank je opaziti danes grozovit moralni maček. Dunajski listi vale iz večine vso krivdo na »Slovansko Enoto«, ki da je s svojo frivolno taktiko napravila la tako žalosten konec temu prvemu ljudskemu parlamentu. »Neue Freie Presse« z uprav infernalno zlobnostjo očita »Slovanski Enoti« zločinsko postopanje in slavi vlado, da se je uspešno zoperstavila poskusu razbiti parlament od strani »Slovanske Enote«, kateri je baje le na tem dobili nekaj portfeljev. Objektivnejši listi pa priznavajo tudi upravičenost postopanja »Slovanske Enote«, med temi listi sta »Vaterland« in »Zeitung«.

Pladočehi.

Praga, 28. marca. Mladočeški eksperimentalni odbor je imel danes dopoldan sejo, v kateri se je obširno bavil z novimi volitvami.

Obsodba v procesu Rybak.

Krakov, 28. marca. Snoči je sodišče predložilo porotnikom dve glavni in eno eventualno vprašanje. Prvo vprašanje se tiče Trudnowskega glede zločina zavratnega umora na Rybaku, drugo vprašanje pa skrivde drugega obtoženca Sadowskega pri tem zavratnem umoru. Danes popoldne je predsednik porotnikov razglasil pravorek, s katerim so porotniki vsa vprašanja zanikali, na kar je sodišče izreklo oprostilo razsodbo glede obeh obtožencev Trudnowskega in Sadowskega. Pravorek porotnikov je napravil v vsej javnosti velikansko senzacijo.

Bolgarska ministrska kriza končana.

Sofija, 28. marca. Cesar Ferdinand je sprejel v posebni avdienci načelnika narodne stranke Ivana Geševa ter mu znova priporočal, naj stori vse, da omogoči koalicio narodne stranke s progresisti pod vodstvom dr. Daneva. Večera se je Gešev posrečilo doseči med njegovo stranko in progresisti polno sporazumljenje. Sestavo novega ministrstva prevzame torej koalicio narodnjakov in progresistov. Narodnjaki bodo v tem kabinetu imeli min. predsedstvo in ministrstvo notranjih in zunanjih zadev. Ministrski predsednik bo Ivan Gešev.

Odstop ruskega ministra vojne mornarice.

Petrograd, 28. marca. Listi poročajo, da je podal demisijsko minister vojne mornarice Vojevodskij.

Rusko-kitajski spor.

London, 28. marca. Iz Pekinga prihajajo zelo pesimistična poročila

in se vedno še beja, da pride med Rusijo in Kitajsko do ostrih spopadov, ki bi imeli lahko za posledice vojno. Privatne brzojavke javljajo namreč, da so nekateri oddelki ruske armade že prekorčili mejo in se že nabajajo na kitajskih tleh. Druge brzojavke pa vedo celo že o spopadih med ruskimi in kitajskimi četami.

Gospodarstvo.

— **Otvoritev industrijskega doma na Dunaju.** V soboto so ob navzočnosti cesarja otvorili industrijski dom, krasno palačo na Schwarzenbergovem trgu. Na predsednikov pozdrav se je cesar zahvalil in izrazil svojo zadovoljnost, da se more udeležiti te slavnosti. Zgrajen v spornem delovanju bo ta krasni dom središče za reševanje onih velikih nalog, katere naj izpolnjuje industrija kot eden izmed najmočnejših činiteljev v gospodarskem življenju. Domača industrija se je zelo ugodno razvila in more uspešno konkurirati na svetovnem trgu. Cesar je želel, da bi se z otvoritvijo tega doma začela nova epoha razvoja.

Pri večernem dineju je govoril ministrski predsednik Bienenrth. Naglašal je važnost skupnega delovanja vseh gospodarskih sil. Vlada smatra za eno svojih najvažnejših nalog, podpirati in pospeševati industrijske interese, interese, ki so v najozjem stiku z usodo države, z usodo milijonov prebivalcev. Industrija ne bo odkazana edinele na samopomoč, temveč se vedno lahko zanaša na podporo in pomoč vlade.

Listnica uredništva.

Dopošiljatelju dopisa iz Šostanja v K. — Anonimnih dopisov ne priobčujemo, marveč jih mečemo v koš.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustolesmek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 23. marca: Deroteja Vekovec, vpokojena delavka tobačne tovarne, 53 let, Hrenova ulica 3.
Dne 24. marca: Anton Lušchützky, dijak, 19 let, Cesta na južno železnico 3. — Fran Šusteršič, bivši župnik v Jolietu-Illinois, 47 let, Sv. Petra cesta 17.
Dne 26. marca: Josip Mohar, brivec, 42 let, Radeckega cesta 12.

Zjuga prihaja topli veter

In občutljivim ljudem prisaša množico neprijetnih prikazni: kašelj, hripavost, resne katarje, pomanjkanje sape zaradi zasleženja itd. Tako se zgodi, da je pomlad marsikomu nevarna ter povod resnim obolenostim. Zato bi vedne morali imeti pri rokah Fayeve pristne senske mineralne pastile, ki pri vseh nevarnostih izvrstno služijo. Debitvajo se po K 125 v vseh zadevnih trgovinah.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni založnik, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 28. marca 1911.

Baložbeni papirji.		Dunaj	Bizaga
4% majevna renta	92-95	93-15	
4% srebrena renta	96-70	96-90	
4% avstr. krona renta	92-95	93-15	
4% ogr.	91-55	91-75	
4% kranjsko deželno posojilo	95-—	96-—	
4% k.o. čelke dež. banke	94-—	95-—	
Srebrne.			
Srebrne iz l. 1860 1/2	214-50	220-50	
„ 1864	310-50	316-50	
„ tiska	155-25	161-25	
„ zemeljske l. izdaje	296-—	362-—	
„ II.	284-75	290-75	
„ ogrske hipotekne	282-75	258-75	
„ dan. komunalne	830-—	840-—	
„ avst. kreditne	531-—	541-—	
„ ljubljanske	85-75	91-75	
„ avst. rdeč. kupa	73-—	79-—	
„ ogr.	43-50	47-50	
„ belgijske	35-10	39-10	
„ turške	255-—	266-—	
Srebrne.			
Ljubljanske kreditne banke	468-80	469-—	
Avst. kreditnega zavoda	672-25	673-25	
Dunajske banke družbe	356-—	537-—	
Julinske banke	111-50	112-50	
Dravnske banke	738-—	784-—	
Alpske banke	82-50	821-50	
Čelške obširne družbe	278-—	277-—	
Zivnostne banke	297-—	299-—	
Vredn.			
Cekni	11-26	11-28	
Marko	117-45	117-06	
Franki	96-17	95-27	
Lira	94-80	94-80	
Rubli	256-50	254-25	

Meteorološko poročilo.

Vredn. red merjen 900-2. Srednji masni tlak 736-0 mm

marc	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrol	Nebo
27	3. pop.	737-2	9-0	sl. jug	oblačno
	9. v.	738-8	5-9	sl. jzh.	
28.	7. nj.	739-3	3-2	brevetv.	megla

Srednja večerajšnja temperatura 6-3°, uarn. 5-8°. Padavina v 24 urah 1-2 mm

7

